

ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ,
ПРОГРАМИ И ИНИЦИАТИВИ
В ПОДКРЕПА НА
ИНФОРМАЦИОННОТО
ОБЩЕСТВО

Фондация "Приложни изследвания и комуникации" (ARC Fund)

София 2001

ISBN-954-90624-3-0

Съставители: Тинко Стоянов, Динка Динкова, Зоя Дамянова, Румяна Тренчева

Художник: Борислав Стоянов

Публикувано със съдействието на Министерството на транспорта и съобщенията

Разпространява се безплатно

Съвременните информационни и комуникационни технологии (ИКТ) ни дават възможност да обработваме, запаметяваме, извличаме и предаваме информацията във всичките ѝ форми - устна, писмена и визуална, независимо от разстоянията и обема ѝ. Все по-широкото използване на тези технологии по целия свят води до нова революция, не по-малко значима от промишлената в началото на XX век, основана на информацията и знанието като неин израз. Тя дава нови огромни възможности на човешкия интелект, като драстично променя начините, по които работим, учим и почиваме. Дълбокото проникване на ИКТ на всички равнища в икономиката и живота на обществото постепенно го превръщат в "информационно". Това информационно общество (ИО) трябва да направи живота на гражданите му по-добър, но, от друга страна, успехът му зависи от участието на всеки член на обществото в комплексните процеси на неговото развитие.

Европейският съюз (ЕС) отдавна най-активно участва в процесите на изграждането и развитието на информационното общество, като оценява неговото изключително значение за бъдещия просперитет на почти половин милиардното му население (тук се включва и населението от страните - кандидати за членство). От началото на 90-те години въпросите за развитието на ИО са на прякото внимание на Европейската комисия (ЕК), Съвета на Европа и Европейския парламент, които през този период предприеха редица инициативи, програми и други мерки, целящи активизиране участието на европейския научен и бизнес потенциал в тези процеси. Подобни действени инструменти на европейската политика в управлението на процесите по развитието на ИКТ и ИО трябва да постигнат и да затвърдят водещата роля на Европа в тази сфера. Крайната цел е да се осигури устойчиво икономическо развитие, чувствително да се намали безработицата и да се повиши конкурентоспособността на европейските стоки и услуги на международните пазари.

Тези европейски инициативи и програми покриват изключително широк спектър от развитието на ИО, като започват от базовите научни изследвания, минават през подкрепата на бизнеса в тази сфера и завършват с широкото пропагандиране на резултатите за обществото. Те се предприемат не само в страните - членки на ЕС, но се стремят да привлекат за участие всички страни от континента.

Отчитайки важността на въпроса за развитието на информационното общество и в България, предлаганата брошура е съставена като кратък справочник за действащите в момента програми, инициативи и механизми на ЕК, подпомагащи развитието на ИО. Обхванати са различни програми, инициативи и други механизми за финансова подкрепа на:

- научноизследователската и развойната дейност в сферата на ИКТ;
- пазарно ориентирани дейности, целящи ускореното внедряване на нови продукти и услуги на базата на ИКТ;
- разработването на нови методи, средства и продукти за целите на образованието и професионалното обучение;
- процесите по създаването на високотехнологични малки и средни предприятия (МСП) в бранша и много други.

ISBN-954-90624-2-2

Съставители: Тинко Стоянов, Динка Динкова, Зоя Дамянова, Румяна Тренчева

Художник: Борислав Стоянов

Публикувано със съдействието на Министерството на транспорта и съобщенията

Разпространява се безплатно

Брошурата е предназначена за работещите в сферата на ИКТ (фирми, университети, научни звена, нетърговски организации и др.), както и за онези читатели, които се интересуват от възможностите за участие в съвместни международни проекти по някои от действащите конкурси, обявени в изпълнение на една или друга европейска програма или инициатива. Изданието би могло да им помогне да определят условията и възможните източници за финансиране на техни проекти. По-подробна и актуална информация за конкретните условия за участие в различните програми, инициативи и конкурси на ЕК трябва да се търси на посочените адреси.

Необходимо е да се отбележи, че все още част от програмите и инициативите на ЕК са отворени само за участници от страните - членки на ЕС, но текущо тези условия се променят и се привличат за участие все по-широк кръг страни. С напредването на процесите по интеграцията на България към ЕС, с подписването на различни споразумения в съответните области и с асоциирането на страната ни към различни програми ще се създават по-широки възможности за кандидати от България да участват в конкурси по посочените или по нови европейски програми и инициативи.

В брошурата е включена информация и за дейността на няколко международни организации, подпомагащи проекти в сферата на ИКТ, както и няколко примера на изпълнявани програми и проекти на тези организации у нас, целящи България по-скоро да извърви нелекия път към информационното общество.

Съдържание

Европейски програми и инициативи в областта на технологиите на информационното общество

Инициатива Електронна Европа (eEurope) _____	8
Програма Технологии на информационното общество (IST Programme) _____	12
Програма Обмен на данни между администрациите (IDA) _____	17
Програма Европейско цифрово съдържание за глобалните мрежи (eContent) _____	19
Инициатива Електронно обучение (eLearning) _____	26
Програма Медия Плюс (Media Plus) _____	31
План за действие в Интернет (IAP) _____	34
Инициатива "Стани цифров!" (GoDigital) _____	39
Програма Транс-европейски телекомуникационни мрежи (TEN-Telecom) _____	42
Инициатива Електронна търговия за промишления сектор (ECOM-IS) _____	47
План за стандартизация в подкрепа на инициативата Електронна Европа (ESAP) _____	50

Европейски конкурси за постигнати резултати в областта на технологиите на информационното общество

Европейска награда за технологии на информационното общество (IST Prize) _____	54
Европейска награда за мултимедийни продукти (EuroPrix) _____	56

Европейски механизми за финансово подпомагане на производството в областта на информационните и комуникационни технологии

Връзка между иновациите, финансите и технологиите (LIFT) _____	60
Дялови капитали за иновации и технологии (I-TEC) _____	62
Съвместни европейски предприятия (JEV) _____	64

Програми, инициативи и проекти на чуждестранни и български организации и институции в подкрепа развитието на информационното общество

Програми на Министерството на образованието и науката за модернизация на българското образование и компютъризация на училищата _____	68
Проект на Американската агенция за международно развитие за създаване на обществени компютърни и комуникационни центрове в България _____	71
Проекти на Програмата за развитие на Организацията на обединените нации в България _____	74
Програми и инициативи на Световната банка в подкрепа развитието на информационното общество _____	79

Приети съкращения _____	88
--------------------------------	----

Полезни адреси в Интернет _____	92
--	----

**Европейски програми и инициативи
в областта на технологиите на
информационното общество**

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

8

Инициатива "Електронна Европа" - информационно общество за всички

(eEurope - An Information Society For All)

http://europa.eu.int/information_society/eeurope/index_en.htm

СРОК: Начало - м. декември 1999 г. Европейският съвет в Хелзинки приветства инициативата "Електронна Европа" ("eЕвропа") и възлага на Европейската комисия (ЕК) да подготви План за действие за нейното изпълнение. Разработеният план "eEurope 2002" е приет на срещата на Съвета във Фиера, Португалия, през м. юни 2000 г.

Сроковете за осъществяване на дейностите, залегнали в Плана за действие "eEurope 2002", се конкретизират за съответната дейност.

През м. юни 2001 г. страните кандидатки за членство в Европейския съюз (ЕС), с помощта на ЕК подготвиха План за действие "eEurope+", който разшири действието на инициативата в посока към страните кандидатки, без този план да има задължителен характер. Той трябва да бъде реализиран до края на 2005 г.

ФИНАНСИРАНЕ: Ще се извършва чрез реализиращите Плана за действие конкретни програми и инициативи и чрез съответните финансови инструменти на ЕК.

Финансирането на дейностите в Плана за действие "eEurope+" ще се извършва основно посредством националните бюджети, инвестиции от частния сектор, съответните програми и фондове, отворени от ЕС за страните кандидатки и от достъпните инструменти на международни финансови институции като Европейската инвестиционна банка (EIB), Европейската банка за възстановяване и развитие (EBRD) и Световната банка (WB). Очаква се и програмата "PHARE" да задели значителни финансови ресурси, насочени към подкрепа на внедряването на Плана за действие "eEurope+" в страните от Централна и Източна Европа (СЦИЕ).

ЦЕЛИ

"eЕвропа" е политическа инициатива, която трябва да осигури на сегашното и на бъдещите поколения на Европейския съюз (ЕС) възможност по-пълно да се възползват от промените, до които води информационното общество (ИО). Тези промени - най-важните от индустриалната революция насам, са глобални и с далечен прицел. Те са не само по отношение на резултатите от технологиите, а ще се отразят върху начина на живот на всеки и навсякъде. Сближаването на общностите - както селски, така и градски, създаването на богато разнообразие от информационни продукти и услуги, споделянето на знанията и интелектуалното наследство на човечеството и многото други следствия от информационната революция са процеси с огромен потенциал, който трябва да обогати живота на всички член на обществото.

Европейски програми
и инициативи

9

Управлението на тази трансформация е основното икономическо и социално предизвикателство за ЕС. То ще окаже силно влияние върху заетостта, растежа и производителността в Европа през следващите години.

Целта на eЕвропа е да ускори положителните промени в ЕС. По този начин промяната към информационното общество ще бъде обединителна, а не разединителна; интегрираща, а не фрагментираща; възможност, а не заплаха. По същество eЕвропа има за цел да доведе облагите от информационното общество до всички европейци.

Основните цели на Плана за действие "eЕвропа 2002" са:

- да въведе всеки гражданин, дом и училище, всеки бизнес и администрация в цифровия век и онлайн;
- да създаде цифрово грамотна Европа, подкрепяна от предприемаческа култура, готова да финансира и да развива нови идеи;
- да гарантира, че целият процес е социално всеобхватен, изгражда доверието на потребителите и засилва социалната сплотеност.

Планът за действие определя обобщени цели, свързани с конкретни дейности, които ще се реализират от 2002 г.

Планът "eЕвропа+" има същите цели като Плана за действие "eЕвропа 2002", но в него са отразени специфичните особености на страните кандидатки.

ДЕЙНОСТИ

Инициативата "eЕвропа" разчита на сегашната политическа рамка, като се концентрира върху приоритетни дейности, насочени към преодоляването на съществуващите слабости в навлизането и използването на информационните и комуникационните технологии (ИКТ) в отделни ключови за Европа области. Тези приоритетни области и дейности са:

1. Европейската младеж в цифровия век - целта е да се ускори още повече навлизането на Интернет в процесите на обучението и цифровата грамотност да се превърне в основна компетентност за всички млади европейци.
2. По-евтин достъп до Интернет - целта е да се ускорят процесите на либерализация в областта на телекомуникациите и спешно да се решат въпросите, които биха осигурили на потребителите по-голям избор и по-ниски цени за високоскоростен достъп до Интернет.
3. Ускоряване на електронната търговия - целта е да се ускорят "цифровизацията" и внедряването на системи за електронна търговия, особено за малките и средните предприятия (МСП) в

10

Европа за бързото им излизане на европейския и глобалния пазар.

4. Бърз Интернет за изследователи и студенти - целта е на европейско равнище да се подпомогне използването на потенциала на Интернет, като се осигури пълен достъп до най-добрия и най-бързия Интернет за всички европейски образователни и научни общности.

5. Смарт (умни) карти за сигурен електронен достъп - целта е бързото внедряване на смарт-картите за достъп до здравни услуги, електронни плащания, мобилен Интернет, обществен транспорт, платена телевизия и много други приложения. Използването им трябва да е сигурно, достъпно за всеки гражданин и приложимо навсякъде.

6. Рисков капитал за високотехнологични малки и средни предприятия - целта е разширяването на връзките между осигуряващите рисков капитал и генераторите на идеи с търговски потенциал. Това ще има пряка полза за индустриите за информационни технологии и за производителите на цифрово съдържание.

7. еУчастие за инвалиди - целта е чрез развитието на цифровите технологии да се предложат разширени възможности за преодоляване на бариерите (социално-икономически, географски, културни, времеви и др.) пред инвалидите.

8. Здравеопазване онлайн - широкото внедряване на цифрови технологии може да подобри производителността и обсега на здравеопазването, като бъдат разработени сигурни услуги за свързване на болници, лаборатории, аптеки, центрове за първа помощ и домовете на хората.

9. Интелигентен транспорт - целта е цифровите технологии да направят транспорта по-безопасен и да повишат качеството му - особено на обществения транспорт в големите градове, да се внедри ефективно управление на трафика, да се намалят емисиите на замърсители, потреблението на гориво и времето за пътуване.

10. Правителство онлайн (e-Government) - целта на тези дейности е да се направи обществената информация по-леснодостъпна през Интернет и да се постигне по-лесно взаимодействие на гражданите с правителствени служби, като се спазват стандартите на ЕС за неприкосновеност на данните.

Всяко действие се фокусира върху конкретни амбициозни цели, които спешно трябва да бъдат постигнати. Европейската комисия не може да постигне тези цели сама. За това са необходими обединените усилия на страните членки, на Европейската комисия, на промишлеността и гражданите. Чрез Плана за действие "eЕвропа+" тези усилия се разширяват и към страните кандидатки за присъединяване към ЕС.

11

Този план има за задача да ускори реформите и модернизацията на икономиките в страните кандидатки, да подобри общата им конкурентоспособност и да подпомогне изграждането на силни институции, което ще осигури по-бързия им преход към ИО.

Дейностите, залегнали в плана за действие на инициативата "eЕвропа" имат пряка връзка и са синхронизирани с другите програми и инициативи на ЕК, целящи подпомагане развитието на ИО в Европа. Инициативата "eЕвропа" се превръща в своеобразна "шапка" на тези синхронизирани мерки.

УЧАСТНИЦИ

В Плана за действие по инициативата "eЕвропа" - страните - членки на ЕС, и страните от Европейското икономическо пространство (ЕЕА).

В Плана за действие "eЕвропа+" - асоциираните страни от Централна и Източна Европа (СЦИЕ).

Кипър, Малта и Турция ще могат да участват в програми и дейности на ЕК, за които са подписали съответни споразумения с ЕС.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

Повече информация за инициативата "eЕвропа/eЕвропа+" и плана за действие може да бъде намерена на посочения по-горе уеб адрес или на уеб сайта на Министерството на транспорта и съобщенията (МТС) - <http://www.mtc.government.bg/bg/default.htm>.

Допълнителна информация и документи могат да бъдат получени и на адреса на Генерална дирекция "Информационно общество" на ЕК.

European Commission
Directorate General Information Society
Information and Communications Unit
BU 24 0/74
Rue de la Loi 200
B-1049 Brussels
tel: +32-2-296 88 00
fax: +32-2-299 41 70
e-mail: info-desk@cec.eu.int

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

12

Програма "Технологии на информационното общество"

("IST Programme")

<http://www.cordis.lu/ist/>

СРОК:

В състава на Петата рамкова програма - 1998 - 2002 г.

В състава на Шестата рамкова програма - 2002 - 2006 г. (план).

(Забележка: Планира се конкурсите по Шестата рамкова програма да стартират в началото на 2003 г.)

БЮДЖЕТ:

В състава на Петата рамкова програма - 3600 млн. евро.

В състава на Шестата рамкова програма - 3600 млн. евро (план).

ЦЕЛИ

Технологиите на информационното общество (ТИО) активно променят икономиката и обществото като цяло. Те създават не само нови видове бизнес и начини, по които работим и почиваме, но дават решения на множество нови проблеми и потребности на обществото в такива важни области, като здравеопазване, околна среда, сигурност, мобилност, работна заетост и множество други. Въздействат върху всекидневния ни живот по начини, чиито крайни резултати отиват далеч в бъдещето. Секторът на ТИО сега е един от най-важните за икономиката с годишен оборот от около 2000 млрд. евро, осигуряващ заетост на повече от 12 млн. души в Европа.

Отчитайки всичко това, Европейската комисия (ЕК) включи ТИО като самостоятелна (втора), интегрирана тематична програма в състава на Петата рамкова програма (ПРП) за научни изследвания и технологично развитие за периода 1998 - 2002 г.

Стратегическата цел на програмата "Технологии на информационното общество" е да позволи на Европа да се възползва пълноценно от предимствата на информационното общество, като ускори процесите и в същото време гарантира съобразяването с нуждите на хората и фирмите.

Програмата "Технологии на информационното общество ("ТИО") си поставя четири взаимно свързани специфични цели. По отношение на личността целта е да се посрещнат нуждите и очакванията на гражданите за висококачествени и достъпни услуги за широко потребление. По отношение на предприятията, работещите и потребителите в Европа целта е да им се предостави възможност да бъдат иновативни, ефективни и успешни в своята работа, като по този начин допринасят за стабилен растеж и високостойностна заетост, а също за подобряване на условията на живот и работа. По отношение на мултимедийно-

Европейски програми
и инициативи

13

то съдържание основната цел е Европа да заеме водещо място, като се достигне пълният ѝ потенциал. Целта на програмата е да се ускори развитието на технологиите на информационното общество и да се разширят областите на приложение, да се ускори усвояването им в Европа.

ДЕЙНОСТИ

В програмата "Технологии на информационното общество" са включени дейности от научните изследвания до развойната дейност и внедряването на получените резултати, съчетани са технологичните с промишлените, икономическите, социалните и културните аспекти. Основният акцент се поставя върху приложната наука. Целта е да се отговори на потребностите на промишлеността и на крайните потребители.

Програмата е структурирана основно около 4 ключови дейности (Key Actions KA I - KA IV), всяка от които е насочена към тясно свързани групи технологии, цели и въпроси от стратегическа важност за Европа:

- KA I. Системи и услуги за гражданите.
- KA II. Нови методи за работа и електронна търговия.
- KA III. Мултимедийно съдържание и инструменти.
- KA IV. Технологии и инфраструктури с основно значение.
- Технологии на бъдещето и зараждащи се технологии.
- Изследователска работа в мрежа.

Конкретните изследователски тематики се дефинират в годишни работни програми. В момента е активна годишната работна програма за 2001 г., като специалистите от Генерална дирекция "Информационно общество" (DG "INFSO") на ЕК подготвят вече работната програма за 2002 г., която ще послужи като мост към следващата Шеста рамкова програма.

Следвайки последователния принцип в работата си, ЕК подготви предложение за Шеста рамкова програма (ШРП), което беше представено на 21.02.2001 г. Шестата рамкова програма ще обхваща приоритетните направления на Европа в сферата на научните изследвания и технологичното развитие за периода 2002 - 2006 г. Отново сферата на ТИО е един от най-важните тематични приоритети в предложението на комисията. В подготовката на документите по частта за ТИО специалистите от Генерална дирекция "Информационно общество" активно приличат консултанти от академичната общност и водещи в областта изследователски организации и фирми от Европа. Процесът на консултациите стартира през м. март 2001 г. и трябва да приключи през октомври 2002 г. Съгласно плановете Съветът на Европа и Европейският парламент трябва да приемат крайния текст на Шестата рамкова програма до средата на 2002 г., а до края на годината Съветът на Европа

14

трябва да реши какви ще бъдат специфичните инструменти за нейната реализация и внедряване. Началото на дейностите по Шестата рамкова програма се планира за 2003 г., когато ще бъдат обявени първите конкурси.

Планира се Шестата рамкова програма да бъде структурирана в пет специфични програми с общ бюджет 17 050 млн. евро:

- Първа - "Интегрирани изследвания" - 12 055 млн. евро.
- Втора - "Структуриране на Европейското изследователско пространство" (ERA) - 3050 млн. евро.
- Четвърта - "Дейности по програмата "Евроатом" (EURATOM) - 900 млн. евро.
- Трета и пета - "Дейности на Обединения изследователски център" (JRC) - 1045 млн. евро.

Планира се програмата "Технологии на информационното общество" ("ТИО") да бъде съставна част от приоритетните тематични области за изследване (с общ бюджет 12 055 млн. евро) на първата специализирана програма - "Интегрирани изследвания". За програмата "ТИО" отново се планира общ бюджет в размер на 3600 млн. евро.

Тематичните приоритети на програмата "ТИО" ще допринасят пряко за провеждане на европейската политика за изграждане на общество, основано на знанието, както е посочено в решенията на Европейския съвет в Лисабон през 2000 г., на Съвета в Стокхолм през 2001 г. и е отразено в политическата инициатива "еЕвропа" ("eEurope"). Те трябва да гарантират лидерското място на Европа в базовите и приложните технологии, които са сърцето на икономиката, основана на знанието. Целта е да се засилят иновациите и да се повиши конкурентоспособността на европейския бизнес и индустрия и да се допринесе за получаване на повече ползи от всички европейски граждани.

На този етап за програмата "ТИО" са дефинирани следните групи изследователски приоритети:

1. Приложни ТИО изследвания, насочени към най-важните обществени и икономически предизвикателства.

Целта е да се разширят обсегът и ефективността на ТИО базирани решения, насочени към основните обществени и икономически проблеми и потребности. Тези решения трябва да бъдат сигурни и лесно постижими по естествен начин, навсякъде и по всяко време, за всички граждани, бизнеса и организациите. Към тях спадат:

- изследвания и технологии за целите на сигурността и поверителността;
- изследвания, насочени към социалните предизвикателства (фокусирани върху създаването на "интелигентна жизнена среда" и

15

- възможно най-широко включване на гражданите в нея);
- изследвания, насочени към новите предизвикателства в работата и бизнеса;
- решаване на комплексни проблеми в науката, инженеринга, бизнеса и обществото.

2. Компютърни и комуникационни инфраструктури.

Целта е да се разработят нови поколения мобилни и безжични системи и мрежи, които да позволят оптимално получаване на услуги навсякъде, да се повиши капацитетът на мрежите и да се създадат технологии за персонален достъп до мрежови аудио-визуални системи.

Приоритетите включват:

- комуникационни и мрежови технологии, в т.ч. разработване на мобилни и безжични системи и мрежи след 3-о поколение (3G), оптични мрежи, мрежови аудио-визуални системи и др.;
- софтуерни технологии, услуги и разпределени системи.

3. Компоненти и микросистеми.

Включват:

- Микро-, нано- и оптоелектроника;
- Микро- и нанотехнологии, микросистеми и дисплеи.

4. Знание и интерфейси.

Целта е да се подобри използваемостта на ТИО и на техните приложения и услуги за достъп до знания, да се поощри тяхното по-широко използване и разпространяване. Тук влизат такива изследователски приоритети, като:

- технологии за създаване на цифрово съдържание и за придобиване на знания;
- интелигентни интерфейси и визуализиращи повърхности.

Приоритетите на бъдещата програма "Технологии на информационното общество" ("ТИО") в подкрепа на инициативата "еЕвропа" ще помогнат да се изгради общество, базирано на използването на информация и знание на територията на цяла Европа, поощрявайки участието и на по-слабо развитите региони. Програмата ще включи и дейности, свързващи усилията на Европейския съюз (ЕС) с международните усилия в областта на ТИО. Целта е да се постигне международен консенсус в сферата на ТИО, където това е необходимо и възможно. Така например посредством инициативата "Интелигентни производствени системи" ("IMS") или чрез диалог по теми от общ интерес биха могли да се обединят по-нататъшните изследователски дейности, провеждани в

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

16

новоасоциираните държави, с усилията на ЕС, а също да се разшири сътрудничеството с развиващите се страни.

УЧАСТНИЦИ

Петата рамкова програма (вкл. програмата "ТИО") със съответната финансова подкрепа е отворена за участие на всички юридически лица, регистрирани в страните - членки на ЕС - производствени и развойни фирми, изследователски организации, малки и средни предприятия. Програмата е отворена за равнопоставено участие и за всички юридически лица, регистрирани в някоя от асоциираните към програмата страни: от Европейската икономическа зона - Европейска асоциация за свободна търговия (ЕЕА/ЕФТА), от държавите - кандидати за членство в ЕС (вкл. България), Израел и Швейцария. Трети страни могат да участват в проекти по ПРП, но без финансиране от ЕС.

С цел активна подкрепа на външната политика на ЕС за някои специфични дейности, включени в Шестата рамкова програма, се планира разширяване участието на трети страни - от групата на средиземноморските страни, Русия и някои страни от бившия Съветски съюз, както и от развиващите се страни.

Програмата "Технологии на информационното общество" прилага общи принципи и критерии при подбора и оценката на проектите и резултатите от тяхното изпълнение с цел обединяването и ефективното използване на изследователските ресурси на континента за постигане на висока конкурентоспособност в глобалното информационно общество.

Подробна информация за годишните работни програми, обявените конкурси, необходимите документи, условията за участие и др. може да бъде намерена на уеб адреса на програмата "ТИО" (<http://www.cordis.lu/ist>).

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

European Commission
Directorate General for Information Society
IST Information Desk
200, rue de la Loi/Wetstraat
B-1049 Brussels
tel: +32-2-296 85 96
fax: +32-2-296 83 88
e-mail: ist@cec.eu.int

Европейски програми
и инициативи

17

Обмен на данни между администрациите

(Interchange of Data Between Administrations - IDA)

<http://www.europa.eu.int/ISPO/ida/>

СРОК:

Първа фаза (IDA) - 1995 - 1998 г.
Втора фаза (IDA II) - 1999 - 2004 г.

БЮДЖЕТ: 38,5 млн. евро за периода 1998 - 2000 г. За всяка следваща година се вземат конкретни решения в зависимост от финансовите възможности.

ЦЕЛИ

Основната цел на програмата "Обмен на данни между администрациите" ("IDA") е разширяване на сътрудничеството между страните от ЕС в областта на трансевропейските телематични мрежи за администрациите посредством:

- изграждане на оперативно действащи трансевропейски телематични мрежи в страните членки за и между администрациите на национално и регионално равнище, както и за институциите и звената на ЕС, позволяващи ефективен и защитен обмен на информация за подпомагане изграждането на икономическия и монетарния съюз и за внедряване на нови приложения и услуги в администрациите на национално и европейско равнище;
- изграждане на интегрирани телематични мрежи за улесняване на комуникацията между институциите на ЕС и за подпомагане на процеса на вземане на решения.

ДЕЙНОСТИ

Програмата "Обмен на данни между администрациите" ("IDA") няма изследователски и развоен характер. Нейните приоритети са свързани със създаване на мрежова среда за лесна връзка и комуникация на публичните администрации и по този начин за повишаване ефективността от дейността им. Проектите по тази програма трябва да реализират и пряко да подпомагат дейности като:

- преодоляване на затрудненията за свободно движение на стоки, хора, услуги и капитали;
- успешно внедряване и опериране на икономическия и монетарния съюз;
- вътрешноинституционално сътрудничество между институциите

18

те на съюза, а също между тях и националните и регионалните администрации, включително националните и регионалните парламенти;

- защита на финансовите интереси на съюза и на страните членки и борба с измамите;
- улесняване на подготовката за разширяване на Европейския съюз;
- оказване на съдействие за повишаване на промишлената конкурентоспособност на съюза и по-специално на малките и средните предприятия (МСП);
- създаване на ползи и предимства за гражданите на ЕС.

УЧАСТНИЦИ

Участници в програмата "Обмен на данни между администрациите" ("IDA") са страните членки и институциите на ЕС. Втората фаза на програмата ("IDA II") е отворена за участници от страните от Европейското икономическо пространство (ЕЕА) и за асоциираните страни от Централна и Източна Европа (СЦИЕ) и Кипър при подписани съответни споразумения от тяхна страна с ЕС и при изпълнение на проекти от общ интерес. Възможно е участието и на новоасоциирани страни, на страните от Г-7 и на международни организации.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

IDA Central Office
European Commission
Directorate General Enterprise Unit B/6
200, rue de la Loi/Wetstraat
B-1049 Brussels
tel: +32-2-296 81 10
fax: +32-2-299 02 86
e-mail: ida-central@cec.eu.int

19

Програма "Европейско цифрово съдържание за глобалните мрежи"

(European Digital Content for the Global Networks - eContent)

<http://www.cordis.lu/econtent/>

СРОК:

2001 - 2004 г.

Програмата е дългосрочна. Действаща работна програма - 2001 - 2002 г.

БЮДЖЕТ:

100 млн. евро за периода 2001 - 2004 г.

51 млн. евро за периода 2001 - 2002 г.

Финансирането на дейности, свързани с програмата "Електронно съдържание" ("eContent"), ще се извършва съгласувано и с други европейски програми (вж. по-долу в текста).

ЦЕЛИ

Развитието на обществото под влияние на ИКТ към базирано на широко използване на информация и знания ще засегне живота на всеки гражданин на ЕС, предлагайки нови начини за достъп до знания и методи за тяхното придобиване. Съдържанието в цифрова форма, или още наричано цифрово съдържание, ще играе доминираща роля в това развитие. Понастоящем 4 милиона европейци са заети в този сектор. Развитието на сектора производство на съдържание води до появата на много нови работни места, като тази тенденция ще се запази и в бъдеще. Много от тези работни места са в новосъздадени малки и бързоразвиващи се иновативни фирми.

Икономическият и социалният потенциал на създаваното цифрово съдържание ще повлияят на такива сектори, като култура, образование, професионално обучение и отдих. Всичко това ще промени радикално условията за достъп до знания и тяхното придобиване, като по този начин ще доведе до стабилен икономически растеж, предприемчивост и заетост, до подобряване на професионалното, социалното и културното развитие и до повишаване на иновационния потенциал на европейските граждани и индустрия. За да се премахнат съществуващите бариери и да се създадат условия за ускорено развитие на индустрията и пазарите на съдържание в Европа, ЕК разработи и предложи, а Съветът на Европа прие дългосрочна програма "Европейско цифрово съдържание за глобалните мрежи", наречена още "Електронно (или цифрово) съдържание" ("eContent"). Програмата стартира през 2001 г. и има следните основни цели:

- да стимулира и улесни достъпа и използването на Интернет от всички посредством подобряване достъпността на европейско цифрово съдържание, публикувано в глобалните мрежи, с цел

20

подпомагане на професионалното, социалното и културното развитие на гражданите на ЕС, както и ускоряване на икономическата и социалната интеграция в информационното общество (ИО) на нациите от страните - кандидатки за членство;

- да стимулира достъпа и използването на потенциала на европейското цифрово съдържание и по-специално да насърчи по-ефективното използване на информацията, достъпна за общественения сектор;
- да подпомага културното различие и езиковото многообразие и по-специално използването на езиките от ЕС в новосъздаваното цифрово съдържание за глобалните мрежи, повишавайки експортните възможности на европейските фирми от бранша и в частност на МСП;
- да създаде благоприятни условия за намаляване на пазарната раздробеност и за подобряване на маркетинга, дистрибуцията и използването на европейско цифрово съдържание в глобалните мрежи, за да се стимулират икономическата активност и работната заетост.

Програмата "Електронно съдържание" е неразделна част от инициативата "еЕвропа" на ЕК и за реализиране на дефинираните цели ще използва ресурсите и на други програми и финансови инструменти на ЕС, подкрепящи проекти в тази сфера, като

- IDA
<http://www.europa.eu.int/ISPO/ida/>
- MEDIAPLUS
http://europa.eu.int/comm/avpolicy/mediapro/media_en.htm
- CULTURE 2000
http://europa.eu.int/comm/culture/c2000-index_en.html
- IST (KA 3 - Мултимедийно съдържание и инструменти)
<http://www.cordis.lu/ist/>
- TEN-Telecom
<http://www.ten-telecom.org>
- INNOVATION and SMEs
<http://www.cordis.lu/innovation-smes/>
- ENTERPRISE POLICY
<http://europa.eu.int/comm/enterprise/>
- PROMISE
http://europa.eu.int/ISPO/promotion/i_promise.html

Ще бъдат използвани и европейски венчърни капитали.

21

Повече информация за бюджетите и връзките между дейностите по програмата "eContent" и посочените по-горе програми може да бъде намерена на посочените уеб адреси.

ДЕЙНОСТИ

Програмата "Електронно съдържание" е пазарно ориентирана. Нейната реализация се базира на 3 основни групи дейности:

- подобряване на достъпа до и разширяване използването на информацията, която е на разположение на обществения сектор;
- нарастване на производството на съдържание в многоезична среда, характеризираща се с голямо културно многообразие;
- повишаване динамиката на пазара на цифрово съдържание.

1. Подобряване на достъпа до и разширяване използването на информацията, която е на разположение на обществения сектор.

Информацията, достъпна на обществения сектор, е ключов ресурс за европейските граждани и фирмите. Тя е важен информационен източник за гражданите, които искат да бъдат в течение на развитието на обществото, и изходен материал за много услуги и продукти на търговския сектор. Дейностите в тази група ще допринесат за по-доброто използване на информацията в публичния сектор, като се подпомагат проекти, насочени към подобряване възможностите за достъп до нея и използването ѝ. В тази област ще се подкрепят 2 типа проекти:

1.1. Експерименти чрез конкретни проекти.

Някои предварителни дейности в тази област започнаха още в програмата "INFO 2000" на ЕК, която подкрепи редица пилотни и демонстрационни проекти в тези направления. Обекти на бъдещите проекти ще бъдат:

- експерименти, свързани със създаване на партньорство между обществени и частни организации, целящи използването на информация от общ интерес за Европа;
- разработване на приложения, базирани на лингвистични технологии за използването им от администрациите в страните членки и институциите на ЕС;
- приложения на развиващите се технологии (мобилни комуникации и др.);
- създаване на връзки между индустрията, произвеждаща съдържание, и институциите от обществения сектор в страните - кандидатки за членство в ЕС, повишаващи достъпа на гражданите и бизнеса до информация, разрешена за обществения сектор.

22

1.2. Създаване на европейски колекции от цифрови данни.

Ще се стимулират проекти за създаване на големи колекции (библиотеки) от цифрови данни от интерес за обществеността и осигуряването на достъп до тези данни чрез глобалните мрежи. Липсата на подобни библиотеки в момента поставя бариери пред ползването на подобен тип информация. Изборът на конкретните типове данни от широк интерес за обществеността трябва да се извърши съвместно - както от организации от обществеността, така и от частния сектор.

2. Нарастване на производството на съдържание в многоезична среда, характеризираща се с голямо културно многообразие.

Създаването на многоезични и с културно многообразие информационни продукти и достъпът до тях са ключов елемент за развитието на европейския масов пазар на мрежови продукти и услуги, а също за разпространяването им в други региони по света. Дейностите в това направление са насочени към поощряване на широкото сътрудничество в индустриите за съдържание и езикови продукти, като по този начин ще съдействат за повишаване на тяхната конкурентоспособност посредством дизайн, производство и дистрибуция на цифрово съдържание с високо качество. Проектите ще бъдат насочени към:

2.1. Поощряване създаването на нови партньорства и усвояване на нови стратегии в областта на многоезичната и с широко културно многообразие информационна продукция.

Общата цел на този тип дейности е да се създадат условия за повишаване конкурентоспособността на европейския бизнес в тази сфера и по-специално на МСП и на новосъздадените фирми, като по този начин ще бъде разширено присъствието на европейско многоезично цифрово съдържание в глобалните мрежи. Проектите могат да бъдат насочени и към:

- използване на многоезична информация от и за обществеността;
- връзка между знания в области като култура, образование, маркетинг и технологии.

Ще се поощряват и проекти, покриващи географските области и използваните езици от страните - кандидатки за членство в ЕС, от Централна и Източна Европа.

2.2. Разширяване на лингвистичната инфраструктура.

Наличието на адекватна лингвистична инфраструктура е необходимост за бързото и ефективно създаване, настройка към потребителските потребности и използването на създаденото многоезично съдържание. Разширяването на европейската лингвистична инфраструктура изисква включването и използването в мрежата на такива ресурси, като многоезични речници, онтологии, библиотеки на термините, както и инст-

23

рументи от типа на автоматизирани компютърни преводачи и др. Проектите в тази област могат да включват дейности от типа на:

- създаване на езикови центрове: мрежи от регионални, национални или тематични центрове с бази данни, осигуряващи възможности за лесно търсене, мрежови справочни услуги, помощ за клиентите, технически стандарти и др., което ще позволи използването на наличните и новосъздаваните ресурси в тази сфера;
- експериментиране с ИТ инструменти: интегриране и провеждане на работни тестове на Интернет базиран софтуер в сферата на локализация на съдържание и управление на работни потоци от информация, продукти за съвместна работа и производство на цифрово съдържание, обслужване на разпределени езикови ресурси и многоезично търсене и събиране на цифрово съдържание;
- нови ресурси: създаване и транснационална дистрибуция на нови колекции от цифрови данни на езици и от предметни области, където тези ресурси отсъстват, а има пазарно търсене.

3. Повишаване динамиката на пазара на цифрово съдържание.

Раздробеността на пазара на цифрово съдържание и като резултат несигурността на играчите на този пазар водят до инерция и недостатъчно инвестиции. Това оказва отрицателно въздействие върху икономическия растеж и заетостта. Затова подкрепата за изработване на една обща визия, достъп до съществуващите инвестиционни капитали и създаване на унифициран европейски подход към продажбата на мултимедийни продукти с авторски права по мрежата са необходими за ускоряване старта на нови начинания и привличане на инвестиции за подобряване на общата среда за участниците на пазара на цифрово съдържание.

3.1. Скъсяване на разстоянието между индустрията за цифрово съдържание и капиталовите пазари.

Индустрията за цифрово съдържание засега изпитва затруднения в достъпа до инвестиционни капитали, необходими за разработването на нови приложения в областта и за повишаването на иновационния си капацитет. За целта са нужни действия, които да подобрят достъпа до капитали с цел разгръщане на пълния потенциал на фирмите и подобряване на бизнес възможностите им. Тези дейности ще се допълват с мерките по други европейски програми, а също и с действащите национални програми в тази сфера. Те ще имат експериментален характер, търсейки нови пътища да се съберат на едно място идеите и фондовете.

3.2. Продажба на правата върху цифровото съдържание между участниците на пазара.

Продажбата на правата върху съдържанието от неговите притежатели на производителите на нови цифрови услуги и продукти и на други уча-

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

24

стници на пазара по веригата на добавената стойност е необходимост за развитието на тази индустрия. Разработването и внедряването на ефективни технологии за запазване на правата върху цифровото съдържание, както и контролът на правото на купувача да ползва лицензно цифровото съдържание ще имат силно въздействие върху пазара и неговото по-нататъшно развитие. Фокусът на дейностите в тази област ще бъде насочен към създаване на софтуерни продукти и услуги, контролиращи тези процеси, и чрез създаване на пилотни европейски центрове за проверка на правата и разрешаване за ползване на сваленото по мрежата цифрово съдържание (clearance centres).

В този тип проекти ще се поощрява и участието на фирми и организации от страните - кандидатки за членство в ЕС.

3.3. Разработване и споделяне на обща визия за бъдещето на сектора.

Разработването на обща визия за развитието на сектора на цифрово съдържание, споделяна както от обществени, така и от частни институции, ще намали значително несигурността за неговото бъдеще и ще ускори навлизането на така необходимите му инвестиции. Дългосрочното взаимодействие между участниците на пазара и обществения сектор ще бъде от изключителна важност и ще се превърне в ключов механизъм за по-нататъшното му развитие. Дейностите в тази област ще бъдат насочени към дефиниране и събиране на съответните статистически данни, определяне и поощряване на положителния опит в сектора в Европа и разработване и актуализиране на сравнителни данни спрямо трети страни в дългосрочна перспектива. Най-добрите резултати ще бъдат подпомагани и пропагандирани посредством публикации, провеждане на конференции, демонстриране на изложби и др.

Изпълнението на програмата "Електронно съдържание" ще се подпомага и от целеви дейности в такива области, като стандартизацията, развитието на професионалните умения и др. Комисията също така периодично ще приема подготвителни, съпътстващи и поддържащи мерки, разработени с оглед постигането на основните цели на програмата. Тези мерки ще включват: консултации и проучвания в подкрепа на програмата; действия за подготовка на нови програмни дейности; мерки, целящи разширяване на участието и достъпа до резултатите от изпълнените проекти; публикуване, пропагандиране и разпространяване на резултатите от програмата (брошури, CD-ROM, DVD, уеб сайтове и др.); организиране участието в изложби; подготовка на материали за медиите; изготвяне на анализи и др.

От кандидатите за участие в програмата ще се изисква да представят съществуващи или демонстрационни материали, за да докажат своите възможности в дадената област.

УЧАСТНИЦИ

На този етап в програмата "Електронно съдържание" могат да участват юридически лица - фирми и организации, само от 15-те страни -

Европейски програми
и инициативи

25

членки на ЕС. Програмата може да бъде отворена и за участници от страните от Европейското икономическо пространство (ЕЕА) в съответствие с условията на подписаното споразумение. Очаква се конкурсите да бъдат отворени и за участници от страните - кандидатки за членство в ЕС, от Централна и Източна Европа (СЦИЕ) при условия, посочени в съответни подписани споразумения с тези страни.

За Кипър, Малта и Турция условията за участие ще бъдат посочени в бъдещите двустранни споразумения с тези страни.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

European Commission
eContent Programme Office
DG Information Society-Directorate D
EUFO 01 / 1181
Rue Alcide de Gasperi
L-2920 Luxembourg
fax: +352 4301 34959
e-mail: eccontent@cec.eu.int

26

Инициатива "Електронно обучение"

(eLearning - Designing Tomorrow's Education)

<http://europa.eu.int/comm/education/elearning/index.html>

СРОК: 2001 - 2004 г.

БЮДЖЕТ: 7,5 млн. евро за периода 2001 - 2002 г. Финансиране на дейности, свързани с инициативата "Електронно обучение", ще се извършва и по други европейски програми (вж. по-долу в текста).

ЦЕЛИ

Основната цел на инициативата "Електронно обучение" ("eLearning") на ЕК е да ангажира активно всички субекти (обществени и частни) в сферата на образованието и професионалното обучение за използване на потенциала, заложен в новите технологии, базирани на Интернет и World Wide Web (WWW), за реализация на нови методи и ресурси за широкообхватно и продължаващо през целия живот обучение на гражданите на Европа. Целта е да се осигури за всички достъп до образование и професионално обучение от най-високо качество, адаптирано към индивидуалните потребности, с ефективни методи за доставка навсякъде и по всяко време.

Целите могат да бъдат разделени на 3 основни групи:

1. Инфраструктура:

- осигуряване до края на 2001 г. на връзка към Интернет на всички училища в ЕС;
- подпомагане създаването до края на 2001 г. на трансевропейска високоскоростна комуникационна мрежа, свързваща изследователски институти, университети, научни лаборатории и училища;
- осигуряване на всички ученици до края на 2002 г. на високоскоростна връзка с Интернет и мултимедийни ресурси в класната стая.

2. Повишаване равнището на знанията:

- значително увеличаване на годишните инвестиции на глава от населението за развитие на човешките ресурси;
- осигуряване придобиването от всеки гражданин на умения, необходими за живот и работа в информационното общество;
- осигуряване на възможност за получаване на компютърна грамотност от цялото население.

27

3. Адаптиране на системата за образование и професионално обучение към изискванията на обществото, основано на знанието:

- обучаване на значителен брой учители за работа с Интернет и мултимедийни ресурси до края на 2002 г.;
- осигуряване превръщането на училищата и центровете за професионална подготовка в местни центрове за придобиване на знания. Тези центрове трябва да са многостранни и достъпни за всеки и да използват най-подходящите методи, адаптирани към широк спектър целеви групи;
- приемане на европейска рамка, дефинираща нови базови знания и умения, възможни за придобиване в процеса на обучение през целия живот - в областта на информационните технологии (ИТ), чуждите езици, техническите знания и специалното въвеждане на европейска диплома за базови умения в ИТ;
- определяне на начините за стимулиране на мобилността сред студентите, учителите, преподавателите и изследователите посредством оптимално използване на програмите на ЕС, като бъдат премахнати пречките и бъдат признати придобитата квалификация и проведеното обучение в различни учебни заведения до края на 2002 г.;
- създаване на условия за преодоляване на постоянно разширяващата се разлика между тези, които имат достъп до новите знания, и лишените от тях, дефинирайки приоритетни дейности за определени целеви групи (възрастни, малцинства, неграмотни, инвалиди);
- осигуряване на учениците на висока компютърна грамотност до края на 2003 г.

За постигане на тези цели инициативата ще използва и мобилизира както наличните ресурси, така и други програми и финансови инструменти на ЕС, подкрепящи проекти в тази сфера, като:

- SOCRATES
<http://europa.eu.int/comm/education/socrates.html>
- COMENIUS
<http://europa.eu.int/comm/education/socrates/comenius/index.html>
- MINERVA
<http://www.europa.eu.int/comm/education/socrates/minerva/ind1a.html>
- ERASMUS
<http://europa.eu.int/comm/education/socrates/erasmus/home.html>
- GRUNDTVIG
<http://www.europa.eu.int/comm/education/socrates/adult/home.html>

28

- OBSERVATION AND INNOVATION
http://www.europa.eu.int/comm/education/socrates/observation/index_en.html
- LINGUA
<http://www.europa.eu.int/comm/education/languages/actions/lingua2.html>
- LEONARDO DA VINCI
<http://europa.eu.int/comm/education/leonardo.html>
- MEDIA PLUS
http://europa.eu.int/comm/avpolicy/mediapro/media_en.htm
- IST (KA 3 - Мултимедийно съдържание и инструменти)
<http://www.cordis.lu/ist/>
- i3 - Experimental School Environments (ESE)
<http://www.i3net.org/schools/>
- eContent
<http://www.cordis.lu/econtent/>
- TEN-Telecom
<http://www.ten-telecom.org>

и някои европейски структурни фондове като:

- EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND (ERDF)
- European Social Fund (ESF)
- EQUAL (community initiative)
- The European Investment Bank and eLearning и др.

Повече информация за бюджетите и връзките между дейностите на инициативата "eLearning" и посочените по-горе програми може да бъде намерена на посочените уеб адреси.

Инициативата "Електронно обучение" е практически израз и на три стратегически области от политическата инициатива "еЕвропа" на ЕК - "Европейската младеж в цифровия век", "По-евтин достъп до Интернет" и "Бърз Интернет за изследователи и студенти".

ДЕЙНОСТИ

Дейностите по инициативата "еОбучение" включват както разработването на изследователски проекти, така и проекти с практическа насоченост.

Те са обединени в 4 основни групи:

1. Оборудване - усилията тук ще бъдат насочени към мултимедийните компютри, линиите за връзка и подобряването на достъпа до

29

цифрови мрежи за целите на образованието, професионалното обучение и придобиването на знания. Целта е да се постигне съотношение от 5 до 15 потребители на мултимедийен компютър до 2004 г. За професионалното обучение и бизнес сектора и по-специално за МСП е важно да се подобри мрежовият достъп до инфраструктурата на специално създадените центрове за обучение.

2. Обучение на всички равнища - ударението е поставено върху прилагането на най-новите информационни и комуникационни технологии (ИКТ), създаващи нова учебна среда и влияещи върху структурата и съдържанието на учебните материали, променящи организацията и методите на образованието и професионалното обучение.

3. Мултимедийни услуги и съдържание с високо качество - в новата учебна среда учениците и възрастните трябва да имат достъп до широк спектър учебни материали и услуги, отговарящи на техните образователни и културни потребности. Усилията тук са насочени към създаването на нови мултимедийни услуги и съдържание с високо качество, както и на критерии и методи за тяхната оценка.

4. Мрежи от центрове за придобиване на знания - широкото внедряване на ИКТ ще доведе до безпрецедентно нарастване на сътрудничеството и обмена в европейската образователна и културна зона. Тези процеси ще трансформират сега съществуващите образователни и професионални учебни центрове в нов тип гъвкави центрове за придобиване на знания, достъпни за всички. Ударението тук е поставено върху изграждането на виртуални учебни среди. Тези виртуални учебни форуми и университетски градчета ще предоставят възможности за мрежов достъп до знания на все по-голям брой ученици, студенти, учители и преподаватели, като едновременно ще запазят културното и езиковото разнообразие.

За периода 2001 - 2002 г. в обявените конкурси за проекти са дефинирани следните изследователски и приложни теми и приоритети:

- европейски информационни услуги за електронно обучение;
- европейска лаборатория за иновации в електронното обучение;
- нови учебни среди;
- виртуални модели за образование и професионално обучение (виртуални европейски университети; виртуални европейски студентски градчета; виртуални схеми за мобилност);
- обучение на учители и преподаватели за използване на ИКТ в процесите на обучение;
- демонстрационни проекти в ключови области на електронното обучение.

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

30

Повече информация за обявените конкурси, необходимите документи за кандидатстване, правилата и критериите за участие и др. може да се намери на посочения по-горе уеб адрес.

УЧАСТНИЦИ

На този етап в инициативата "еОбучение" могат да участват юридически лица - фирми и организации, само от 15-те страни - членки на ЕС, и от Исландия, Лихтенщайн и Норвегия. Очаква се скоро конкурсите да бъдат отворени и за други участници - от страните - кандидатки за членство в ЕС, от Централна и Източна Европа (СЦИЕ) и Кипър при подписани съответни споразумения на тези страни с ЕС.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

European Commission
Directorate-General Education and Culture
eLearning
Rue de la Loi/Wetstraat 200
(B-100 03/27)
B-1049 Brussels
tel: +32-2-295 63 46
fax: +32-2-296 69 92
e-mail: elearning@cec.eu.int

Европейски програми
и инициативи

31

Програма "Медия плус"

(MEDIA Plus)

http://europa.eu.int/comm/avpolicy/media/index_en.html

СРОК: 2001 - 2005 г.

БЮДЖЕТ:

Общо 400 млн. евро

За "Медия обучение" - 50 млн. евро

За "Медия плус - разработка и разпространение" - 350 млн. евро

ЦЕЛИ

Аудио-визуалната продукция като неразделна част от световната продукция на съдържание заема все по-важно място в такива отрасли, като образование, професионално обучение, медии и индустрия на развлеченията. Както останалите елементи на съдържанието, и тя е силно повлияна от развитието на съвременните информационни технологии и методи за доставка до потребителите. Използването на такива съвременни медии за разпространяването ѝ, като CD-ROM, DVD и Интернет изисква нейната дигитализация и придаването ѝ на интерактивни функции, т.е. превръща я в мултимедийна продукция. Тази трансформация на аналоговата аудио-визуална продукция в цифрова и нейната глобална дистрибуция са немислими без използването на най-новите информационни и комуникационни технологии (ИКТ).

Последователната политика на ЕК в областта на развитието на европейската аудио-визуална промишленост и продукция доведе до създаването на специализираните програми "MEDIA" (1991-1995 г.) и "MEDIA II" (1996-2000 г.). Основната цел на програмата "Медия плус" ("MEDIA plus"), която е техен наследник, е да повиши конкурентоспособността на европейската индустрия за аудио-визуална продукция чрез серия от мерки, подпомагащи професионалното обучение в областта, разработването на проекти, разпространяването и пропагандирането на аудио-визуална продукция и програми, както и разработването на съответните технологии. Едновременно с това програмата цели и съхраняването на европейското аудио-визуално наследство (звукзаписи, филми, ТВ програми и т.н.), както и подпомагането на региони и страни със слабо развита аудио-визуална промишленост.

ДЕЙНОСТИ

Програмата "Медия плус" е изградена от 2 подпрограми:

- "Медия обучение";
- "Медия плус - разработка и разпространение".

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

32

1. "Медия обучение" е насочена към професионалистите в областта на аудио-визуалното производство и обхваща мерки, подпомагащи обучението им в следните направления:

- мениджмънт - икономика, финанси и търговски мениджмънт, включително и законова база при производството и дистрибуцията на аудио-визуални програми;
- създаване на сценарии - техники и разработване на нови типове програми;
- нови технологии - приложение на нови технологии и в частност на цифрови технологии за производство и дистрибуция на аудио-визуални програми.

Дейностите, които ще се подпомагат финансово, обхващат както създаването на нови или осъвременяването на съответните учебни модули, така и провеждането на курсове в мрежова среда.

2. "Медия плюс - разработка и разпространение" се подразделя на следните дейности:

- разработка - ще се подкрепя реализацията на отделни нови аудио-визуални проекти, изискващи голямо финансиране, или на проекти, представени от фирми с малък инвестиционен капацитет (особено МСП);
- разпространение - ще се подпомагат дистрибуцията на европейски филми и ТВ продукция; създаването на мрежи и връзки между европейските дистрибутори на аудио-визуална продукция; развитието на дистрибуцията по Интернет и видео по поръчка (VOD);
- пропаганда - ще се подкрепят създаването на бази данни (особено мрежови) и каталози на аудио-визуална продукция; провеждането на изложби, търговски панаири и фестивали, както и мерки, улесняващи достъпа до пазарите;
- пилотни проекти - ще се подкрепят проекти в следните области: съхраняване на кинематографичното наследство; създаване на архиви на европейска аудио-визуална продукция; нови цифрови методи за дистрибуция; създаване на мултимедийна аудио-визуална продукция.

С цел подпомагане осъществяването на програмата Комисията е създавала мрежа от бюра (MEDIA Desks) в различните страни членки, базирани във водещи фирми в отделните сектори.

Повече информация за правилата за участие в програмата може да се получи на посочения по-горе уеб адрес или на адресите на отделните бюра.

Европейски програми
и инициативи

33

УЧАСТНИЦИ

На този етап програмата е отворена само за участници - фирми и организации, от страните - членки на ЕС. Тя ще бъде отворена и за участници от асоциираните страни от Централна и Източна Европа (СЦИЕ) в съответствие с условията, залегнали в подписаните споразумения за асоцииране на тези страни или в други допълнителни протоколи за участие в програми на ЕС.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

Медия обучение:

Mr. Fernando LABRADA
Claudio Coello 42-2°D
E - 28001 Madrid
Spain
tel.: + 34 91/ 577 94 04
fax: + 34 91/ 575 71 99
e-mail: mrc@mad.servicom.es
web site: <http://www.mrc.es>

Медия плюс - разработка и разпространение:

Mr. John DICK (Head of Office)
rue Pere de Deken
B-1040 Brussels
Belgium
tel: +32 2/ 743 22 30
fax: +32 2 / 743 22 45
e-mail: karen.mansfeld@d-and-s.com
web site: <http://www.d-and-s.com>

34

План за действие в Интернет (Internet Action Plan - IAP)

<http://europa.eu.int/ISPO/iap/index.html>

СРОК: 1999 - 2002 г.

БЮДЖЕТ: 25 млн. евро

ЦЕЛИ

Всяка технология може да бъде използвана двояко - в полза на хората и обществото и в тяхна вреда. Информационните и комуникационните технологии (ИКТ) не правят изключение от това правило. Това с особена сила важи за информацията, която се публикува в Интернет. Тя е основа за създаване на нови модели на поведение, основани на използването на информация и знания, в такива важни сфери от дейността на обществото, като образование и професионално обучение (дистанционно обучение посредством Интернет, електронни книги и цифрови библиотеки), икономика (електронни каталози и търговия), медии (електронни вестници и списания, видео по поръчка, музика, радио и телевизия по Интернет), развлечения (виртуални музеи и пътешествия, игри в мрежа) и много други. Естествено по този начин публикуваната информация и знания и новите методи за достъп до тях водят до положителни резултати в изграждането и по-нататъшното развитие на обществото, превръщайки го в информационно. Но когато в Интернет се публикува информация с вредно съдържание за потребителите ѝ (особено децата), обществото с право се тревожи за отрицателните резултати от нейното използване и се опитва да създаде технологии и методи, които да попречат на достъпа на застрашените групи потребители до подобен род информация. Публикуването на детска порнография в Интернет, призивите за насилие от всякакъв характер, публикациите, призоваващи към верска, етническа или расова нетърпимост и други подобни, тревожат правителствата, гражданските организации и отделните хора.

Отчитайки тези явления и процеси и тяхното влияние върху обществото, Европейската комисия (ЕК) разработи дългосрочен "План за действие в Интернет" (Internet Action Plan - IAP), който бе приет през м. януари 1999 г. от Съвета на Европа и Европейския парламент като план за действие на страните членки в борбата с публикуването на незаконна и вредна информация в глобалните мрежи.

Основна задача на този план е да помага за предпазване на потребителите от незаконното и вредно съдържание, публикувано в Интернет, посредством:

- създаването на среда в Интернет за саморегулация и мониторинг на публикуваното съдържание;

35

- разработването на софтуерни средства и системи за филтриране и оценка на публикуваното в Интернет съдържание;
- запознаването на членовете на обществото (особено на родители, учители и др. отговорни за възпитанието на децата) със съществуващите услуги и инструментариума за противодействие на публикуваното вредно съдържание в Интернет.

"Планът за действие в Интернет" е неразделна част от политиката и инициативата на ЕК "еЕвропа" и има пряка връзка и с най-новата инициатива на Европейския парламент в тази област - "Проследяване на вредното съдържание в Интернет", на Интернет групата на европейските парламентаристи (The European Parliamentarians' Internet Group - E-PING).

"Планът за действие в Интернет" има връзка и взаимодействие и с други програми и инициативи на ЕС като:

- IST programme
<http://www.cordis.lu/ist/home.html>
- PROMISE
http://europa.eu.int/ISPO/promotion/i_promise.html
- eLearning
<http://europa.eu.int/comm/education/elearning/index.html>
- DAPHNE
http://europa.eu.int/comm/justice_home/project/daphne/en/index.htm

ДЕЙНОСТИ

За постигане на посочените цели в работната програма на плана за действие са включени четири основни групи дейности:

1. Създаване на по-сигурна среда.

Създаването на пълноценно функционираща среда и на система за саморегулация е необходим елемент за ограничаване потока на незаконно съдържание в Интернет. За целта е необходимо и пълното съдействие на съответната сфера от промишлеността. Дейностите в тази насока включват:

1.1. Създаване на европейска мрежа от "горещи линии".

Цели се да бъдат създадени ефективни средства за ограничаване движението на незаконни материали в мрежата. Предвижда се да бъдат обявени конкурси за създаване на европейска мрежа от центрове, които ще позволят на потребителите да сигнализират за открито в мрежата съдържание, което по тяхна преценка спада към групата на незаконното или вредното съдържание.

36

1.2. Поощряване на саморегулирането и създаване и спазване на правила за поведение.

Организациите ще бъдат насърчавани да разработят рамка за саморегулиране в сферата на публикуваната в Интернет информация, като ще бъде стимулирано широкото сътрудничество между тях и ще бъдат привлечени и други заинтересовани страни. Този механизъм на саморегулиране трябва да осигури висока степен на защита и проследяване. Ще бъдат разработени и ръководства за създаване на норми (кодекси) на поведение, ще се работи за постигането на общо съгласие за тяхното внедряване и прилагане. Тези мерки ще бъдат предприети както на европейско, така и на национално равнище в рамките на ЕС.

2. Разработване на филтриращи и оценяващи системи.

За да се подпомогне защитата от вредна информация при работа в Интернет, е необходимо да бъдат създадени средства за лесно разпознаване на съдържанието. Това ще стане както чрез създаване на системи за оценка, описващи съдържанието за съответствие на общопризнати и приети схеми (например теми като секс, насилие и други подобни, градиращи по скала), така и чрез филтриращи системи, които ще разрешават на потребителя да задава по желание темите на получаваната/разглежданата в Интернет информация.

2.1. Демонстриране на ползите от системите за филтриране и оценка.

Системите за оценка на съдържанието трябва да са международно съвместими, да отговарят на европейските изисквания в тази област, а също да са практически приложими от основните потребители - родители, учители и деца. Проектите в тази група ще бъдат насочени към използването на системи за оценка от "създателите на съдържание" и към задоволяване на потребностите в тази област на потребителите от сферата на образованието, различните институции и бизнеса.

2.2. Постигане на международно съгласие за системите за оценка.

Международното сътрудничество между участниците на пазара на цифрово съдържание за постигане на взаимодействие на системите за оценка ще бъде от решаващо значение за техните качества и приложимост. Затова ще се търсят съгласуваност и сътрудничество в работата по проектите между участниците от ЕС и другите части на света.

3. Подпомагане на дейности за запознаване на потребителите.

Високата активност на потребителите на Интернет и несъмнените ползи, които той носи, поставят множество въпроси във връзка с достъпа до вредно и незаконно съдържание. Родители и учители искат да са убедени в потенциала на мрежата и нейните недостатъци. Дейностите по запознаване на потребителите от тези групи имат за цел да им покажат предимствата от използването на създадените средства за филтриране и оценка на съдържанието.

37

3.1. Подготовка на дейности за запознаване на потребителите.

Ще бъдат обявени конкурси за проекти, свързани с подготвителни дейности, които трябва да определят групата организации, каналите за разпространение и медиите, които ще бъдат използвани, както и съдържанието, което трябва да достигне до целевите групи. Ще бъдат подготвени базовите материали, адаптирани за съответните езикови и културни особености. Ще бъде разработен план за реализация в рамките на ЕС.

3.2. Поощряване широкото използване на създадените средства.

В тази група дейности ще бъдат определени инициативите, които Комисията ще подкрепи, за по-нататъшни действия във всички страни членки, използвайки множеството организации, канали, медии и съдържание, определени на подготвителния етап. Типовите дейности, предназначени за широката публика, ще включват създаване на уеб сайтове, разпространяване на информационните материали в училищата, създаване и дистрибуция на CD ROM. Ще се търси взаимодействие и с други програми, като "е-Обучение", "ТИО" и др.

4. Поддържащи дейности.

4.1. Оценка на законовата база.

Интернет оперира на глобално равнище, докато законите - на национално или в някои случаи в рамките на ЕС. Ето защо двете сфери на действие трябва да се съгласуват. За целта ще бъдат обявени конкурси за предложения за решаване на въпроси, произтичащи от използването на Интернет, или на съответното съдържание във връзка с плана за действие.

4.2. Координиране с подобни международни инициативи.

Комисията ще подпомага международното сътрудничество за обмяна на натрупания опит и на постиженията между заинтересованите групи както в рамките на ЕС, така и от други части на света. Планира се организирането на международна конференция за обмяна на придобития опит в процеса на реализацията на дейностите по плана.

4.3. Оценка на резултатите от предприетите мерки на Европейския съюз.

От изключителна важност е да се прави задълбочена оценка на целите и постигнатите резултати от реализираните дейности, залегнали в работната програма на плана за действие. Резултатите ще послужат на промишлеността за предприемането на по-нататъшни действия в тази област. За извършване на необходимите оценки и анализ на резултатите ще бъдат обявени конкурси за предложения.

Подробна информация за работната програма (1999 - 2002 г.), обявените конкурси, необходимите документи, условията за участие и др. може да бъде намерена на уеб адреса, посочен по-горе.

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

38

УЧАСТНИЦИ

На този етап планът е отворен за финансиране на участници - юридически лица, от страните - членки на Европейския съюз (ЕС). Предвижда се конкурсите да бъдат отворени и за участници от страните от Европейското икономическо пространство (ЕЕА) и от асоциираните страни от Централна и Източна Европа (ЦИЕ) в съответствие с условията на подписаните споразумения на тези страни с ЕС, включително и финансовите съглашения, които фиксират участието им в програми на ЕС.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

European Commission
Directorate General Information Society
Internet Action Plan
Rue de la Loi 200
B-1049 Brussels
tel: +32-2-296 88 00
fax: +32-2-299 41 70
e-mail: iap@cec.eu.int

Европейски програми
и инициативи

39

Инициатива "Стани цифров!"

(GoDigital - Getting Europe on-line and doing e-business)

<http://europa.eu.int/ISPO/ecommerce/godigital/>

СРОК:

Първи етап - 2001 - 2002 г.

Бъдещите етапи ще се развиват съгласувано с инициативата "eEurope".

БЮДЖЕТ:

Ще се определя конкретно при обявяването на всеки конкурс за проекти по инициативата, както и за съответните тематични в конкурсите на свързаните с нея програми (вж. по-долу).

ЦЕЛИ

В Европа има около 19 млн. малки и средни предприятия (МСП). В повечето страни - членки на ЕС, те съставляват над 99 % от общия брой на предприятията и произвеждат голяма част от общия брутен продукт на тези страни. Освен това те са ключов източник на работни места и благодатна почва за развитие на управленски умения и за генериране на нови бизнес идеи. В условията на глобализацията МСП трябва да се възползват от предимствата, които им предоставя новият бизнес модел чрез използването на Интернет, наречен е-бизнес, и да разширят своите пазари и бизнес операции. Затова е-бизнесът често се нарича врата на МСП към глобалния бизнес и пазара. Той предлага на ръководителите на фирмите нови бизнес възможности, които невинаги е лесно да бъдат използвани. На този етап само 42 % от МСП в Европа имат достъп до Интернет. В някои страни техният брой е дори по-малък от броя на домакинствата, ползващи Интернет. Само 20 % от МСП използват Интернет за извършване на банкови разплащания. Вземайки предвид тази ситуация, ЕК записва в раздел 3 (Стимулиране използването на Интернет) на плана за реализация на инициативата "eЕвропа" следната препоръка: "Да се поощрят МСП да станат цифрови (to go digital) посредством система от координирани дейности за обмяна на знания в областта, изучаване на най-новите постижения, подготовка за е-бизнес и оценка на постигнатото равнище". В отговор на тези препоръки през 2001 г. стартира инициативата "Стани цифров!", като планът ѝ за действие ще се актуализира и постоянно ще се съгласува с плана за действие по инициативата "eЕвропа".

Основна цел на инициативата "Стани цифров!" е да подпомогне МСП да използват ИКТ в работата си по най-ефективен начин, стартирайки е-бизнес. За постигането на тази цел са дефинирани следните приоритети:

- да се идентифицират основните пречки, които МСП срещат, започвайки е-бизнес;
- да се предложат специални мерки, подпомагащи МСП да "ста-

40

нат цифрови", в частност изградени и върху съществуващи инициативи на ЕС;

- да се съгласуват различните инициативи на европейско, национално, регионално и местно равнище, подпомагащи МСП да "станат цифрови";
- да се изучава практическият опит и да се оценяват различни стратегии за оказване помощ на МСП в процеса на превръщането им в "цифрови".

Инициативата "Стани цифров!" се ръководи и реализира от Генерална дирекция "Предприятия" (DG "Enterprise") на ЕК съвместно с Генерална дирекция "Информационно общество, образование и култура" (DG "INFSO") на базата на техни съществуващи програми като дългосрочната програма за МСП ("MAP") на DG "Enterprise" и програма "ТИО" ("IST") на DG "INFSO". Ще бъдат използвани и структурните фондове.

В дейностите по изпълнение на програмата ще се привличат и изградените от ЕК мрежи на Евро-инфо-центрове, Европейските иновационни центрове (IRC) и др.

ДЕЙНОСТИ

Планът за работа на инициативата "Стани цифров!" за периода 2001 - 2002 г. включва следните групи дейности:

1. Благоприятна среда за електронен бизнес и фирмено управление.

Основната задача на тази дейност е Интернет да стане основен бизнес инструмент на МСП. За целта ще се реализират следните задачи:

- оценка на националните и регионалните стратегии в подкрепа на електронния бизнес;
- измерване и анализ на въздействието на ИКТ и е-бизнеса върху МСП и икономиката като цяло;
- подобряване на достъпа до информация и събиране на обратна информация с цел подобряване на политиката и законодателството в областта на електронната търговия;
- взаимодействие в процеса на електронния бизнес.

2. Подпомагане на електронния бизнес.

Тези дейности целят трансфериране на върхови знания и методи за използване на ИКТ в промишлеността с цел повишаване на ефективността, качеството и постигане на икономии. В тази сфера ще бъдат предприети следните дейности:

- подпомагане на процеса "Стани цифров!";

41

- подпомагане старта на електронна търговия;
- осигуряване на кредити на МСП за инвестиции за целите на е-бизнес;
- подобряване на използването на структурните фондове.

3. Умения в областта на ИКТ.

Потребността на икономиката от специалисти в областта на ИКТ непрекъснато расте. Затова политиката на ЕС цели положителното решаване на този проблем - особено за МСП. Мерките в тази област ще обхващат:

- подпомагане на инициативи на промишлеността за създаване на нови учебни планове по ИКТ;
- създаване на група от участници от страните - членки на ЕС, за мониторинг на уменията на фирмите в областта на ИКТ;
- стартиране на програма за обучение на МСП в областта на е-бизнес.

По-нататъшните дейности на инициативата "Стани цифров!" ще бъдат планирани в съответствие с актуализирането на плановете на инициативата "еЕвропа", като системно ще се дефинират и нови мерки, подкрепящи дейността на МСП в сферата на електронния бизнес.

Подробна информация за обявените конкурси, необходимите документи, условията за участие и др. може да бъде намерена на уеб адреса на инициативата, посочен по-горе.

УЧАСТНИЦИ

Инициативата е отворена за участници (МСП и организации) от страните - членки на ЕС. Страните от Европейското икономическо пространство (ЕЕА) и асоциираните страни от Централна и Източна Европа (СЦИЕ) могат да кандидатстват за участие в съответните е-бизнес тематики на програмата "ТИО" на DG "INFSO" и "MAP" на DG "Enterprise" съгласно правилата, регламентиращи тяхното участие.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

European Commission
Enterprise Directorate General
Unit D4: E-business, ICT industries and services
Rue le la Loi / Wetstraat 200
B-1049 Brussels
fax: +32 2 296 70 19
e-mail: entr-ict-e-commerce@cec.eu.int

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

42

Програма "Трансевропейски телекомуникационни мрежи"

(Trans-European Telecommunications Networks - TEN-Telecom)

[http:// www.ten-telecom.org](http://www.ten-telecom.org)

СРОК: 1997 - 2001 г.

БЮДЖЕТ: 20 млн. евро за обявения първи конкурс през 2001 г. Предвижда се вторият (и последен за програмата) конкурс за 2001 г. да бъде обявен през м. ноември.

ЦЕЛИ

Върху развитието на информационното общество през ХХ в. ще оказват влияние редица фактори. развитието на телекомуникациите, услугите и приложенията в тази сфера ще бъде определящо наред с развитието и приложенията на компютърните технологии. Либерализацията в телекомуникациите, появата на нови участници на пазара и конкуренцията между тях водят до развитието на нови мрежови инфраструктури, повишаването на скоростта на достъп, появата на нови услуги и приложения, които в крайна сметка са от полза за крайните потребители.

Основната цел на програмата на ЕС "Трансевропейски телекомуникационни мрежи" ("TEN-Telecom") е да подпомага внедряването на нови трансевропейски телекомуникационни услуги и приложения в области от общ интерес, предоставяйки финансова помощ за подготовка на бизнес планове и на първоначалните етапи на инвестиционния процес за проекти, при които не се очаква бърза възвръщаемост на вложените средства. Програмата подпомага само внедряването на услуги и приложения, а не изграждането на съответната мрежова инфраструктура. Телекомуникационните услуги и приложения в т.нар. области от общ интерес трябва да водят до конкурентни предимства на Европа в сферата на икономиката и до подпомагане на устойчиво социално развитие и изграждане на хомогенно общество в "цифровия век". Ето защо целите на инициативата "Електронна Европа" ("еЕвропа") на ЕС са заложили и в основата на програмата "TEN-Telecom". Приложенията на мултимедията, на мобилните и други услуги от общ интерес са сред приоритетите на програмата. Не на последно място сред целите са стимулиране на дейности, водещи до разкриване на нови работни места.

ДЕЙНОСТИ

Програмата "TEN-Telecom" подпомага внедрителски проекти, а не проекти с развоен характер, които са в обсега на други програми на ЕК, като например Петата рамкова програма. Тя дава възможност на ино-

Европейски програми
и инициативи

43

вативни изследователски и развойни проекти в сферата на телекомуникационните услуги и приложения да преминат успешно през етапа на внедряване и да стигнат по-бързо до пазара.

За постигане на целите на програмата в нея са дефинирани следните приоритети:

- поощряване внедряването на мрежово базирани мултимедийни приложения с иновативен характер от общ интерес, които имат рисков характер и бавна възвръщаемост на инвестициите и поради тези свои характеристики могат да отблъснат частната инициатива в тази област. Предвидените мерки са насочени към поощряване на доставчици на услуги с добавена стойност като доставчици на Интернет услуги (ISPs), оператори на мрежови инфраструктури, вкл. сателитни и мобилни оператори; медии и търговски вериги, развиващи бизнес модели за предлагане на мултимедийни услуги;
- администрации или организации, предлагащи услуги за обществения сектор с голямо социално въздействие и желаещи да ги развият от местно на глобално (или поне на трансевропейско) равнище;
- оказване подкрепа на Интернет базирани услуги от общ характер, които водят до развитието на нови приложения върху отворени платформи и гарантират тяхното взаимодействие, надеждност и защитеност. В програмата са залегнали такива приложения, като електронна търговия, дистанционно обучение посредством Интернет, здравни услуги по мрежата и др.;
- взаимовръзка между мрежи - фиксирани, мобилни или сателитни, и взаимна работа на мрежови технологии, насочени към реализация на приложения или услуги от общ характер.

Конкурсите по програмата са насочени към реализация на проекти, които биха довели до по-нататъшно развитие на информационното общество и в частност на:

- проекти, които внедряват нови мрежово базирани услуги от общ характер;
- приложни проекти за дистанционно обучение и достъп до обекти на културното наследство в цифрова форма;
- мрежово базирани услуги за малките и средните предприятия (МСП), транспорта, екологията и здравеопазването.

Предложенията за проекти могат да покриват повече от една от посочените приоритетни области на програмата "TEN-Telecom" или да представляват комбинация на няколко от тях.

Конкурсната тематика за проекти, обявявани в годишните работни

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

44

програми, е групирана в следните области:

1. Трансевропейски телекомуникационни услуги от общ характер:

- 1.1. Информационни услуги от общ характер.
- 1.2. Услуги за промишлеността и сферата на търговията.
- 1.3. Нови методи за достъп, мобилност и съвместимост.

2. Трансевропейски телекомуникационни приложения от общ характер:

- 2.1. Трансевропейски телекомуникационни мрежи за образованието и професионалното обучение.
- 2.2. Трансевропейски телекомуникационни мрежи за достъп до европейското културно наследство.
- 2.3. Трансевропейски телекомуникационни приложения за МСП.
- 2.4. Трансевропейски телекомуникационни мрежи за транспорта и мобилността.
- 2.5. Трансевропейски телекомуникационни мрежи за екологията и управлението на извънредните ситуации.
- 2.6. Трансевропейски телекомуникационни мрежи за здравеопазването.
- 2.7. Трансевропейски телекомуникационни информационни мрежи за градовете и регионите.
- 2.8. Трансевропейски телекомуникационни мрежи за нови методи за работа и услуги за пазара на труда.
- 2.9. Трансевропейски телекомуникационни мрежи за изследователска дейност.

3. Трансевропейски телекомуникационни базови мрежи.

- 3.1. Европейски цифрови мрежи за интегрирани услуги (EURO - ISDN).
- 3.2. Взаимодействие между високоскоростни мрежи.

Проектите по програмата "TEN-Telecom" трябва:

- да демонстрират техническата зрелост на услугата/приложението;

Европейски програми
и инициативи

45

- да потвърдят значението си за бъдещото развитие на пазара на европейско равнище още на фазата на бизнес плана;
- да покажат добра заинтересованост от резултатите на всички участници в проекта;
- да базират услугите на изискванията на стандартите на масовия пазар и да осигуряват отворен характер на достъпа до тях;
- да демонстрират трансевропейския характер на предлаганите услуги.

За оценка на техническата зрелост на проектите ще се вземат резултатите от изпълнението на изследователските и развойните фази на тези проекти на европейско или национално равнище. Като допълнение ще се вземат под внимание и връзките им с други програми и инициативи на комисията като "IDA", "eContent", "eLearning" и др.

УЧАСТНИЦИ

Засега програмата финансира само проекти на участници от страните - членки на ЕС. На този етап тя е отворена и за участници от асоциираните страни от Централна и Източна Европа (СЦИЕ), но без да получават финансиране за тяхната част от проекта.

Европейската комисия предвижда разширяване на сферата на финансирането на проекти по програмата "TEN-Telecom" и за участници от СЦИЕ, от страни от бившия Съветски съюз и от зоната на Средиземно море чрез съвместни дейности по програмите "PHARE", "TACIS" и "MEDA", насочени към:

- привличане на участници от СЦИЕ и от страните от зоната на Средиземно море в проекти по програмата "TEN-Telecom", които са сред приоритетите на страните - кандидатки за членство в ЕС;
- разработване на проекти, ориентирани към връзката и взаимодействието между фиксирани, сателитни и мобилни комуникационни мрежи;
- дейности за запознаване на потенциални групи потребители с предлаганите нови телекомуникационни услуги и/или приложения.

При подобни проекти предимство ще се дава на участници от асоциираните страни - кандидатки за членство в ЕС.

В проектите по програмата "TEN-Telecom" могат да участват и индивидуални кандидати, а не само консорциуми.

Подробна информация за годишните работни програми, обявените конкурси, необходимите документи, условията за участие и др. може да бъде намерена на уеб адреса на програмата, посочен по-горе.

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

46

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

European Commission
Directorate-General Information Society /F3
TEN-Telecom Secretariat
Rue de la Loi, 200 -1049
Brussels
tel: +32 2 29 68628
fax: +32 2 29 61740
e-mail: tentelecom@cec.eu.int

Европейски програми
и инициативи

47

Инициатива "Електронна търговия за промишления сектор"

**(Electronic Commerce Open Marketplace
for Industry Sectors - ECOM-IS)**

<http://www.cenorm.be/iss/Workshop/ec/ECOM-IS/default.htm>

СРОК: 1998 - 2002 г.

БЮДЖЕТ: Финансират се до 50 % от бюджета на одобрените проекти с максимална стойност до 350 хил. евро.

ЦЕЛИ

Електронната търговия (e-commerce) е ключово изискване за реализиране на потенциала на информационното общество. Електронната обмяна на данни е база за бизнес-до-бизнес операциите (B2B). Тя не е новост, а се извършва от доста време, но новите технологии изискват нови решения.

За Европа е важно поради водещата роля на промишлеността да бъдат разработени платформи за съвместна дейност, които да осигурят действително отворени, трансгранични решения за електронната търговия. Европейският подход в процесите на стандартизация в ЕС води до създаване на решения с глобално приложение. Електронната търговия е глобален феномен, изискващ глобални решения, които обаче трябва да се приемат и на местно равнище и да отговарят на конкретните потребности, очаквания, културна и социално-икономическа среда. Тя може чувствително да повиши възможностите на европейския бизнес и особено на МСП, чиито брой преобладава на континента. Премахвайки бариерите на физическите разстояния, тя ще допринесе за повишаване на европейската конкурентоспособност на световната сцена, като същевременно ще бъдат съкратени разходите за достъп до пазарите. Електронната търговия има потенциала бързо да трансформира начина, по който бизнесът действа в световен мащаб. Внедряването на електронната търговия ще има различен ефект върху различните сектори на европейската промишленост. За да се създадат отворени архитектури, базирани на общоприложими решения, е необходимо да се идентифицират основните и специфичните потребности на всеки сектор.

Тези генерални изводи за влиянието на електронната търговия доведоха до решението на ЕК да подкрепи инициатива, наречена "Електронна търговия за промишления сектор" (ECOM-IS).

Инициативата цели да бъде предложена методология за обсъждане на потребностите и спецификата на отделните сектори на промишлеността. За целта в създаденото през 1997 г. поделение на Европейския комитет по стандартизация (The European Committee for Standardization -

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

48

CEN) CEN/ISSS (Information Society Standardization System) бяха сформирани работни групи в областта на стандартизацията за специфични сектори от промишлеността, за да се подпомогне и ускори внедряването на електронната търговия в европейския бизнес, като приоритет са МСП.

ДЕЙНОСТИ

В отговор на поставените цели към CEN/ISSS бе сформирана работна група по електронна търговия (CEN/ISSS Electronic Commerce Workshop). Задачата ѝ е да създаде отворена и гъвкава рамка за участниците на пазара (производители, доставчици на услуги, потребители, изследователски организации, администрация и др.), за да се определят изискванията и да се създадат необходимите стандарти в областта на електронната търговия. Дейността на работната група гарантира съгласуваността на стандартите на европейско равнище, а също и с глобалните дейности по стандартизация в тази област.

За отделните сектори на промишлеността се създават обособени работни групи, като основната работна група (CEN/ISSS Electronic Commerce Workshop) бива информирана и консултира тези процеси. В паралелните работни групи се разработват много проекти, целящи внедряването на електронната търговия в такива сектори на промишлеността, като:

- производството на санитарни стоки;
- болничното обзавеждане;
- медицинското оборудване;
- мебелите по поръчка;
- обувната промишленост;
- строителството и др.

В дейността на основната работна група влиза и организиране на мероприятия по разпространяване на резултатите, запознаване с натрупания опит и особено с постиженията в групата на МСП. Организирант се и семинари за обсъждане на въпроси на индустрията за ИКТ, доставчиците на услуги, потребителите и др.

Предложения за проекти по инициативата ECOM-IS могат да бъдат подавани по всяко време към Секретариата на CEN/ISSS, като те трябва да съответстват на установените базови критерии.

Последните предложения за проекти по ECOM-IS се приемат до началото на 2002 г.

Следвайки принципа на приемственост, ЕК запази концепцията в при-

Европейски програми
и инициативи

49

етата нова инициатива "План за стандартизация в подкрепа на инициативата "Електронна Европа" (eEurope Standardization Action Plan - ESAP).

УЧАСТНИЦИ

Инициативата е отворена за фирми и организации от страните - участници в работата на CEN и CEN/ISSS, т.е. от страните - членки на ЕС, и за страните от Европейското икономическо пространство (EEA).

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

European Commission
Enterprise Directorate General
Unit D4: E-business, ICT industries and services
Rue le la Loi / Wetstraat 200
B-1049 Brussels
fax: +32 2 296 70 19
e-mail: entr-ict-e-commerce@cec.eu.int

CEN/ISSS Electronic Commerce Workshop
Adele Folletti
Workshop Manager
e-mail: adele.folletti@cenorm.be

50

План за стандартизация в подкрепа на инициативата "Електронна Европа"

(Standardisation Action Plan in Support of eEurope - ESAP)

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/ict/projects/esap.htm>

СРОК: 2000 - 2002 г.

БЮДЖЕТ: 12,5 млн. евро

ЦЕЛИ

В отговор на покана от комисаря Ерки Ликанен, отговарящ за индустрията, фирмите и информационното общество в ЕК, през м. юни 2000 г. европейските организации по стандартизация CEN (European Committee for Standardization) и ETSI (The European Telecommunications Standards Institute) представиха План за стандартизация в подкрепа на инициативата "Електронна Европа" ("ESAP"), който Генерална дирекция "Enterprise" прие за финансова подкрепа.

Основната цел на тази пазарно насочена инициатива е да помогне за по-доброто координиране на дейностите по стандартизация в областта на ИКТ в Европа, да ги обвърже с целите на политическата инициатива "еЕвропа", да ускори изпълнението на работните програми по стандартизация и да осигури ангажираността на съответните участници в процесите по стандартизация. По-нататъшното хармонизиране на стандартите в сферата на ИКТ и базираните на тях продукти и услуги ще спомогне за преодоляване на търговските бариери, ще гарантира надеждността им и ще позволи да се постигне по-добро взаимодействие между предлаганите разнообразни продукти и услуги на европейските пазари и по този начин ще допринесе за успешното развитие на информационното общество в Европа.

Една от целите е да се засилят връзките между партньорите от сферата на стандартизацията в Европа и взаимодействието им със съответните световни организации и комитети по стандартизация като ISO (The International Organization for Standardization) и др.

ДЕЙНОСТИ

За постигане на целите на инициативата ще бъдат предприети две основни групи дейности:

1. Подпомагане на дейности в областта на стандартизацията от общ интерес.

Финансовото подпомагане ще бъде насочено в подкрепа на работата по стандартизацията в такива области, като:

51

- разработване на базови и спомагателни ИКТ;
- дистанционно обучение на база Интернет;
- надежден и бърз достъп до Интернет;
- смарт-карти (smart cards);
- електронни подписи;
- мобилни приложения в областта на транспорта.

Разработените документи, стандарти и спецификации трябва да се внедрят възможно най-широко в съответните сектори в подкрепа на европейската политика и инициативи като "eLearning", "European Smart Card Initiative" и др.

Генерална дирекция "Enterprise" ще отговаря за връзките между участниците в процеса на създаване на стандарти от общ интерес и съответните политически инициативи на Комисията.

2. Подобряване на потребителската среда.

Този ключов приоритет трябва да допринесе за по-широкото привличане на потребителите на информационни и комуникационни продукти и услуги в процесите по стандартизацията в Европа - от дефинирането на работните програми по стандартизация до тяхното внедряване и разпространяване на резултатите. Подкрепените проекти трябва да акцентират върху отвореността на процесите по подготовката на работните програми по стандартизация, разпространяването на стандартите и като нов елемент - взаимодействието при тяхното тестване. При осъществяването на Плана за стандартизация в подкрепа на инициативата "Електронна Европа" дейностите трябва да се базират колкото е възможно по-широко на отвореност, прозрачност и привличане на страните, участващи в процесите.

В резултат от подкрепата на Комисията на Плана за стандартизация ще бъде ускорено модернизирането на процесите на стандартизация в Европа, а дейностите по стандартизация в областта на ИКТ ще бъдат насочени към реализация на инициативата "еЕвропа", като акцентът ще бъде поставен върху привличането на потребителите в процеса.

Допълнителна информация за инициативата "ESAP" може да бъде получена на посочения по-горе уеб адрес и на уеб страниците на CEN (<http://www.cenorm.be>) и ETSI (<http://www.etsi.org>).

УЧАСТНИЦИ

В инициативата могат да участват юридически лица (фирми и организации) от страните - членки на ЕС. Тя е отворена и за участници от страните от Европейското икономическо пространство (ЕЕА).

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

52

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

European Commission
Enterprise Directorate General
Unit D4: E-business, ICT industries and services
Rue le la Loi / Wetstraat 200
B-1049 Brussels
fax: +32 2 296 70 19
e-mail: entr-ict-e-commerce@cec.eu.int

**Европейски конкурси за постигнати
резултати в областта на технологиите
на информационното общество**

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

54

Европейска награда за технологии на информационното общество

(The European Information Society Technologies Prize -
IST Prize)

<http://www.it-prize.org>

СРОК:

Конкурсите се провеждат ежегодно от 1995 г.

Набирането на предложения за участие в конкурса за 2001 г. е приключило.

Обикновено крайният срок за получаване на документите за участие в конкурса е до средата на м. май. Победителите биват определяни до края на м. септември същата година. Специално жури избира носителите на големите награди по време на годишната Европейска конференция по ТИО, която обикновено се провежда в края на всяка календарна година.

Текущ е конкурсът за 2002 г.

НАГРАДИ:

За 2001 г. общата сума на наградите е 700 000 евро, от която ще бъдат раздадени 20 награди от 5000 евро и 3 големи награди (от списъка на 20-те наградени) от 200 000 евро, които ще получат и Европейската награда за технологии на информационното общество.

Наградените ще представят своите продукти на годишната Европейска конференция по ТИО (IST 2001), на която ще им бъдат връчени и наградите.

ЦЕЛИ

Основните цели на конкурса са да направи преглед, да популяризира и да поощри най-добрите постижения в областта на технологиите на информационното общество, а също да стимулира добрия мениджмънт, иновациите и конкурентоспособността в този сектор на промишлеността.

Наградите се дават за постигнати високи резултати, новаторски продукти и услуги с непосредствено въздействие върху бизнеса и обществото. Конкурсът демонстрира признанието на обществеността за екипите от специалисти и ръководители, които генерират нови идеи, провеждат успешна научноизследователска и развойна дейност и превръщат идеите в пазарни продукти с висок ефект за обществото.

Конкурсите се организират от Европейския съвет за приложни науки и инженеринг (European Council of Applied Sciences and Engineering -

Европейски конкурси

55

Euro-CASE) със спонсорството и подкрепата на програмата "ТИО" на ЕК.

ПРАВИЛА НА КОНКУРСА

Изисквания към продуктите

Конкурсните продукти трябва да бъдат нови, от групата на информационните технологии и с ясно изразен пазарен потенциал. Продуктът трябва да е най-малко действащ прототип или ако е вече на пазара, трябва да е бил реализиран след 1 юни 1999 г. (за конкурса през 2001 г.).

Критерии за оценка

Критериите за оценка включват техническо съвършенство, иновативен елемент, стратегическо бизнес планиране, потенциал за повишаване на конкурентоспособността, пазарен потенциал, възможности за разкриване на работни места чрез създаване на нови пазари или на нови производства, принос в разбирането и приемането на информационните технологии от обществото и очаквани социални ползи.

Всички предложения се оценяват от независими експерти, номинирани от Euro-CASE.

Документите за участие в конкурса се изпращат по пощата на адреса на Euro-CASE (вж. по-долу).

Повече информация за конкретните срокове, условията на конкурса, необходимите документи за участие, правилата за оценяване и други може да се получи на посочения по-горе уеб адрес или на адресите за контакти.

УЧАСТНИЦИ

В конкурса за 2002 г. могат да участват фирми, лаборатории, университети и други организации от страните - членки на ЕС, асоциираните страни и Швейцария. Асоциираните страни включват България, Кипър, Чехия, Естония, Унгария, Исландия, Израел, Латвия, Лихтенщайн, Литва, Норвегия, Полша, Румъния, Словакия и Словения.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

The European IST Prize Euro-CASE

28, rue Saint Dominique
F- 75007 Paris - France
tel: +33 1 53 59 53 40
fax: + 33 1 53 59 53 41
e-mail: mail@it-prize.org

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

56

Европейска награда за мултимедийни продукти

(EuroPrix MultiMedia Art)

<http://www.europrix.org>

СРОК:

Провежда се ежегодно от 1998 г. насам.

Предложенията за участие в конкурса се приемат до края на м. юни или юли.

До края на м. август същата година журито извършва селекция на представените продукти и уведомява производителите им за резултатите от подбора. Номинираните се обявяват публично през м. октомври на Панаира на книгата във Франкфурт, Германия, а победителите се обявяват на гала вечер, която се провежда през м. декември.

Номинираните участници в студентския конкурс се обявяват през м. октомври на студентския фестивал във Виена. Там се награждават и победителите.

Конкретните дати се уточняват за всеки обявен годишен конкурс.

НАГРАДИ:

Парична награда от 20 000 евро се разпределя само между номинираните и победителите в студентския конкурс.

Във всяка категория (вж. по-долу) се номинират до пет продукта.

Информация за номинираните продукти се публикува безплатно в каталога "The Europe's Best in Multimedia Print", EuroPrix CD-ROM и EuroPrix Web Showcase. Номинираните продукти се презентират на Панаира на книгата във Франкфурт, а техните производители получават статут на изложители.

ЦЕЛИ

Конкурсът има за цел всяка година да бъдат определяни най-добрите европейски мултимедийни продукти и електронно съдържание (e-Content) и да бъдат насърчени техните производители. Той е фокусиран върху:

- мултимедийни продукти и услуги на европейски производители, базирани върху различни платформи и използващи или не използващи Интернет;
- продукти, представени и/или публикувани в Европа през последните две години;

Европейски конкурси

57

- високо качество на съдържанието, отлична приложимост, потребителски интерфейс, образцово реализиране на идеята, обща естетична стойност и ясно определяне на потенциалните потребители.

Конкурсът е европейска инициатива и се провежда съвместно от Европейската комисия (ЕК) и Министерството на икономиката на Австрия. Секретариатът на конкурса е във фирма Techno-Z FH Forschung & Entwicklung GmbH - гр. Залцбург, Австрия.

ПРАВИЛА НА КОНКУРСА

В конкурса могат да участват само завършени пазарни мултимедийни продукти. Демо продукти и прототипи не се приемат. Продуктите трябва да са реализирани на пазара и/или публикувани през последните две години. За публикуваното съдържание (изображения, текст, звук, видео и т.н.) трябва да има разрешение от авторите.

Конкурсът за 2001 г. се провежда в следните категории:

- знание, открития и култура;
- обучение и дистанционно образование посредством Интернет;
- интерактивни публикации (художествена литература, детски книжки, игри);
- електронен бизнес (e-business) и подкрепа на МСП на пазара;
- мобилна мултимедия, включително и за мобилни устройства;
- граждани, демокрация и електронно правителство (e-Government);
- първи стъпки на обществото в мултимедията;
- специален конкурс: награди за студенти.

За участие в конкурса се изисква такса от:

- 150 евро;
- 50 евро за фирми от страните от Централна и Източна Европа (СЦИЕ) с персонал, по-малко от 20 души;
- 50 евро за участници в студентския конкурс;
- 25 евро за участници в студентския конкурс от СЦИЕ.

Критерии за оценяване:

- обща реализация на концепцията;
- яснота по отношение на потребителите и пазара;

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

58

- дизайн на интерфейса и взаимодействие с потребителя;
- функционалност;
- естетичност;
- качество на разработката и продукта;
- уместност на избрания мултимедиен формат за представяне на целите на съдържанието.

Всички участващи продукти ще бъдат специално оценявани за стратегическото им значение за развитието на европейския пазар на електронно съдържание (e-Content).

Продуктът или потребителският интерфейс могат да бъдат на всеки европейски език.

Журието е съставено от 44 независими международни експерти в областта на мултимедията от всички страни - членки на ЕС, и от страните - кандидатки за членство. Те са подбрани на базата на техните знания и опит като преподаватели във ВУЗ, консултанти, дизайнери, производители и т.н.

Повече информация за сроковете на конкурса, необходимите документи за участие, правилата за оценяване и други може да се получи на посочения по-горе уеб адрес или на адресите за контакти.

УЧАСТНИЦИ

Конкурсът е отворен за индивидуални участници и фирми, дизайнери и производители от страните - членки на ЕС, 4-те страни от Европейското икономическо пространство, 10-те страни - кандидатки от Централна и Източна Европа (СЦИЕ), и от Кипър, Малта, Турция и Израел.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

EuroPrix Secretariat

Techno-Z FH Forschung & Entwicklung GmbH

J. Haringer - Strasse 5

A-5020 Salzburg, Austria

tel: +43-662-454888-700

fax: +43-662-45 61 74

e-mail: secretariat@europrix.org

EuroPrix Contest Office

e-mail: office@europrix.org

EuroPrix има регионални офиси в много от посочените страни, чиито адреси могат да бъдат намерени на уеб адреса на конкурса.

Европейски механизми за финансово подпомагане на производството в областта на информационните и комуникационни технологии

60

Връзка между иновациите, финансите и технологиите

(Linking Innovation, Finance and Technology - LIFT)<http://www.lift.lu>

ЦЕЛИ

LIFT е безплатна услуга, чиято основна цел е да предостави персонализирана помощ по въпроси във връзка с финансирането на бизнес дейности в областта на високите технологии и в частност ИКТ, разработена с подкрепата на Петата рамкова програма (ПРП) на ЕС за научни изследвания, технологично развитие и демонстрации. LIFT се спонсорира от програмата "Иновации и МСП" ("Innovation/SMEs Programme") на ЕК. Услугата подпомага фирмите, особено МСП, когато те имат нужда:

- от намиране на подходящи инвеститори за пазарна реализация на разработени продукти и услуги;
- да се запознаят и да разберат по-добре принципите на работа на финансовия сектор;
- от ефективно представяне на бизнес идеите им пред потенциалните инвеститори;
- да привлекат инвеститори към сектора на високите технологии и др.

ДЕЙНОСТИ

Експертите от офиса на LIFT извършват следните видове услуги:

1. Помощ при планирането на успешна дейност (LIFT Toolkit: Plan for success), включваща дейности по:

- оценка на бъдещата съвместна фирма/дейност;
- подготовка на бизнес план;
- определяне на евентуалните източници за финансиране на иновациите.

2. Обучение (LIFT Workshops throughout Europe: Hands-on instruction and guidance) по:

- въведение във финансирането на иновациите;
- ефективни подходи към инвеститорите.

61

3. Бюро за помощ (LIFT Helpdesk: Personalised assistance and support)

- предоставя индивидуални консултации и съвети при запитвания по телефона, факса, електронната или обикновената поща по широк кръг въпроси във връзка с финансирането на бизнеса в сферата на високите технологии. Услугата е безплатна, конфиденциална и засега се извършва на английски, френски и немски език.

4. Предоставяне на информация по мрежата (LIFT Web Service: Information at your fingertips). В Интернет се публикуват:

- описания и ръководства в областта на финансирането;
- описания на семинарите, провеждани от LIFT;
- отговори на типови въпроси по финансирането;
- профили на фирми в областта на високите технологии;
- съобщения за провеждани мероприятия в Европа в областта на финансирането;
- национални програми и схеми за финансиране;
- връзки към други информационни ресурси и др.

ПОТРЕБИТЕЛИ

Услугата LIFT може да се ползва от:

- участници в изследователски и развойни проекти и програми, финансирани от ЕК (например Петата рамкова програма и др.);
- инвеститори и финансови институции, заинтересовани от търговската експлоатация на изследователски резултати, постигнати посредством финансиране от Комисията.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

LIFT Helpdesk

11, rue de Bitbourg,
L-1273 Luxembourg
tel: + 352 428 001
fax: + 352 428 003
e-mail: info@lift.lu

62

Дялови капитали за иновации и технологии

(Innovation and Technology Equity Capital - I-TEC)

<http://www.cordis.lu/finance/src/i-tec.htm>

СРОК: В действие от 1997 г.

БЮДЖЕТ: 7,5 млн. евро

ЦЕЛИ

I-TEC е пилотен проект на програмата "Иновации и МСП" ("Innovation/SMEs") на ЕК и се изпълнява в сътрудничество с Европейския инвестиционен фонд.

Основната му цел е да поощрява инвестициите на ранните етапи от работата на технологично иновативни МСП. Комисията осигурява участието на рискови капитали в млади МСП посредством инвестиции в специализирани фондове за венчърни капитали. Тези фондове, подпомагани от Комисията, се задължават да инвестират в млади (на не повече от три години) технологично иновативни МСП с потенциал за растеж.

Благодарение на инициативата млади иновативни МСП имат достъп до изградената мрежа от инвеститори на венчърни капитали, заинтересувани от участие в бизнес проекти с висока степен на иновации в технологиите, продуктите и услугите и демонстриращи потенциал за растеж и разкриване на нови работни места.

УСЛОВИЯ

Кандидатите за оператори на венчърни фондове подават молба и комплект документи до Европейския инвестиционен фонд и се избират след икономическа оценка.

Избраните фондове за участие в инициативата "I-TEC" трябва да инвестират на началната фаза (през първите три години) най-малко 25 % от новия капитал на технологично иновативното МСП. Всеки фонд трябва да инвестира най-малко в пет различни фирми. Комисията финансира до 50 % от опериращата сума на фонда и общо до 5 % от направените инвестиции, като максимумът е до 500 хил. евро.

Финансовият принос на Комисията се получава след направени реални инвестиции.

За да може един инвестиционен проект да кандидатства за I-TEC, той трябва да отговаря на следните условия:

- да бъде изготвен с цел инвестиционна подкрепа на ранен етап

63

на някое технологично иновативно МСП, базирано в ЕС или в някоя от такива асоциирани страни, като Исландия, Израел, Лихтенщайн и Норвегия;

- да бъде предназначен за МСП (по дефиниция в документа Recommendation of 3 April 1996; O.J. No L107 of 30.04.1996, p. 4);
- да осигурява дългосрочен инвестиционен капитал в пари на МСП;
- да не покрива задължения на фирмата към други финансови институции;
- да води до създаване на съвместни фирми;
- да води до внедряване на нови производствени системи, дейности или методи, базирани на иновативни технологии или продукти.

За да бъде квалифициран като технологично иновативен, проектът трябва да отговаря на следните критерии:

- да води до пазарно приложение на резултати, получени вследствие на научноизследователска и развойна дейност, финансирана от изследователска програма на ЕК или от друга национална изследователска програма;
- да демонстрира присъствието на висока степен на иновационна технология в продукта, услугата или процеса, предмет на внедряване.

УЧАСТНИЦИ

В инициативата могат да участват комерсиално ориентирани фондове със значителен опит, притежаващи необходимите възможности и кредитна способност да управляват създадените фондове от венчърни капитали. Фондовете трябва да оперират в страните - членки на ЕС, или в някоя от такива асоциирани страни, като Исландия, Израел, Лихтенщайн и Норвегия. Фирмите от тези страни могат директно да кандидатстват пред определените оператори на венчърните фондове. От 1997 г. до настоящия момент са избрани 28 фонда.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

European Commission
Enterprise Directorate General
Innovation Policy
Office EUFO 2/2197
 L-2920 Luxembourg
 tel: +352 4301 34194
 fax: +352 4301 34544
 e-mail: marc.verlinden@cec.eu.int

64

Съвместни европейски предприятия

(Joint European Venture - JEV)

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/financing/jev.htm>

СРОК: В действие от 1997 г.

БЮДЖЕТ: 89 млн. евро (план)

ЦЕЛИ

JEV е механизъм на ЕК за финансова подкрепа на МСП, които планират да създадат международни съвместни предприятия (joint ventures) с други фирми на територията на страните - членки на ЕС. Механизмът покрива част от разходите, необходими при дейностите за планиране и създаване на този тип съвместни предприятия.

Програмата "Съвместни европейски предприятия ("JEV") е част от инициативата "Ръст и заетост" ("Growth & Employment") на ЕК. Със свое решение от м. януари 1998 г. Комисията планира финансовото подпомагане на 1500 - 2000 проекта.

УСЛОВИЯ

Подкрепят се проекти, които отговарят на следните условия:

1. Създаването съвместно предприятие трябва да извършва нова икономическа дейност, изискваща нови инвестиции и водеща до разкриването на нови работни места в страните от ЕС. Не се допуска закупуване на съществуващи предприятия.

2. Партньорите в съвместното предприятие трябва да поемат съвместими роли и отговорности в проекта. Нито един от тях не може да притежава повече от 75 % от съвместните активи.

3. Създаването съвместно предприятие трябва да е ново и в проекта трябва да участват най-малко две МСП от две различни държави - членки на ЕС.

Всяка фирма - партньор в проекта, трябва да отговаря на следните условия за МСП:

- да има по-малко от 250 работещи във фирмата;
- да има годишен оборот до 40 млн. евро;
- да е независима от другите участници.

Тук концепцията за "съвместно предприятие" се третира малко по-широко и може да бъде всяка форма на консорциум, партньорство или

65

съвместно предприятие в областта на промишлеността, услугите или занаятите.

При изпълнението на проектите се признават следните разходи:

- разходи, направени за извършване на проучвания на пазара, влиянието върху околната среда, техническите стандарти, подготовката на бизнес планове, законовата рамка и др.;
- разходи за привличане на външни експерти;
- разходи за пътуване в чужбина на собствените експерти.

Максималното финансиране на проект е до 100 000 евро, покриващо до 50 % от признатите разходи (максимум до 50 000 евро) и до 10 % от общата инвестиция.

Всяка фирма, отговаряща на посочените условия, може да кандидатства пред съответната финансираща институция - финансовите посредници по JEV, като представя молба, която се разглежда от финансовия посредник и се пренасочва към Комисията.

Списъкът на финансовите посредници, участващи в програмата, може да се получи от информационното бюро на JEV (вж. адреса по-долу) или да се намери на следния уеб адрес:

http://europa.eu.int/comm/economy_finance/fos/jev/jev300_en.htm

УЧАСТНИЦИ

Фирми (само МСП), базирани в страните - членки на ЕС.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

JEV Information Unit

6 rue Jean Monnet
L-2180 LUXEMBOURG
fax: +352 46 70 97

Enterprise Directorate General

Access to Finance

Rue de la Loi 200 (SC27 04/04)
B-1049 Brussels
Belgium
fax: +32 2 295.21.54
e-mail: rudy.aernoudt@cec.eu.int

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

66

**Програми, инициативи и проекти на
чуждестранни и български
организации и институции в
подкрепа развитието на
информационното общество**

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

68

Програми на Министерството на образованието и науката за модернизация на българското образование и компютързация на училищата

<http://www.minedu.government.bg/bulgarian.html>

Отчитайки изключителната роля на образованието за бъдещето развитие на страната, през месец септември 2000 г. Министерството на образованието и науката (МОН) и Световната банка (СБ) сключват заемно споразумение за 15,3 млн. евро за българското образование. Със заема ще се финансира първата фаза на програмата за модернизация на българското образование.

Целта на програмата е да се подобри управлението на ресурсите в основното, средното и висшето образование, да се разработи нова система за оценяване, да се повиши качеството на преподаване в училищата и университетите, да се осигуряват и в бъдеще висока степен и равни възможности за достъп до висшето образование. Ще бъдат въведени нови учебни програми, базиращи се на нови образователни стандарти. Ще бъдат заделени и средства за изграждане на национална компютърна мрежа за средните училища.

Проектът "Модернизация на образованието" включва три фази, всяка от които е с продължителност от три години. Следващите два етапа могат да бъдат финансирани също от СБ и правителството в рамките на цялостната програма.

Повече информация за програмата на МОН за модернизация на българското образование може да се намери на посочения по-горе адрес на уеб сайта на министерството.

Програма на Министерството на образованието и науката за компютързация на българското средно образование

СРОК: 1997 - 2005 г.

ЦЕЛИ

Към средата на 1997 г. учениците в средните училища в България, работещи на един 16-битов или от по-висок разред компютър, са били средно 70. Използваният софтуер в 95 % от случаите е бил нелицензиран. Международното изследване SITES, проведено в края на 1998 г., показва, че само 3 % от основните училища разполагат с компютърни кабинети, а на 270 ученици от основните училища се пада средно един персонален компютър.

Отчитайки това състояние, през 1998 г. Министерството на образова-

Програми, инициативи
и проекти

69

нието и науката (МОН) разработи Национална образователна стратегия по информационни и комуникационни технологии (ИКТ). В нея са разработени принципите и целите на съвременното обучение по ИКТ в българското училище.

През 1999 г. е разработена детайлна програма за реализация на Националната образователна стратегия по ИКТ. Тя е в пълно съответствие с инициативата "eEurope", целяща ускорено навлизане на технологиите на информационното общество в страните от Европейския съюз и утвърждаването им като приоритетен механизъм за развитие на обединена Европа. Обучението по и с използването на информационни и комуникационни технологии беше заложено и като една от основните задачи на Националната стратегия за развитие на информационното общество.

ДЕЙНОСТИ

За осъществяване на Стратегията и Програмата за нейната реализация през периода от септември 1998 г. досега МОН е извършило следното:

- 1. По линия на проектите за професионално образование от програмата "ФАР" на Европейската комисия са били оборудвани с по един компютърен кабинет няколко десетки професионални училища и 13 регионални центъра за работа с отпадащи ученици, а от дарения на централно равнище - още над 30 училища.**
- 2. Всички училища в страната са софтуерно осигурени със системен софтуер и с най-често използвания приложен офис софтуер чрез подписания през юли 1999 г. договор между Microsoft и МОН.**
- 3. През 1999 г. чрез Закона за степен на образование, общообразователен минимум и учебен план и Наредбата за учебния план е създадена нормативната база за въвеждане на задължителното обучение по ИКТ в гимназиалната училищна степен на всички видове училища.**
- 4. През 2000 г. са разработени държавните образователни изисквания (стандарти) за учебно съдържание по информатика и ИТ, а на тяхна основа - новите учебни програми по информатика и ИТ за IX - XII клас, които съответстват на изискванията за компютърна и технологична грамотност на съвременния човек.**
- 5. Започнато е интегрирането на ИКТ в обучението в началния (I - IV клас) и в прогимназиалния етап (V - VIII клас) на основната образователна степен чрез разработване на учебни програми и квалификация на учители, като до момента са обучени над 200 начални и 150 прогимназиални учители.**

Политиката на МОН за въвеждане на обучение, свързано с ИКТ във всички степени на българското училище, активизира и общностите по

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

70

места в търсене на средства за компютърно оборудване. В резултат на съвместните усилия към април 2001 г. от общо 954 училища с гимназиална степен в страната 514 имат поне по един компютърен кабинет с годна за обучение компютърна техника (от тип PC 486 или по-висок).

За учебната 2001-2002 г. с бюджетни средства е планирано да бъдат оборудвани останалите училища с гимназиална степен, които нямат годна за употреба техника - общо 440. През следващите години навлизането на ИКТ в образованието е предвидено да доведе до това, че към края на учебната 2002-2003 г. на всеки български ученик да бъде гарантирана възможността да придобие "електронна грамотност" до завършване на средното си образование.

За сравнение съгласно инициативата "eEurope" в страните от Европейския съюз това е трябвало да бъде постигнато до края на 2001 г. С реализацията на тази програма ще стане възможно снижаване на възрастта за задължително обучение по ИКТ от средната в основната образователна степен и всеки завършващ основно образование след 2005 г. да бъде компютърно грамотен.

МОН вече е обявило процедури за възлагане на обществена поръчка (ДВ, бр. 36/2001 г.), с които е стартирал първият етап от програмата за компютризация на българските училища. Заложеният в тях модел на комплексно оборудване на компютърен кабинет, включващ 7 работни места, лазерен принтер и скенер, обхванати от локална мрежа, повишава отговорността на участниците в процедурите. На практика от качеството на работа на фирмите, които ще спечелят конкурсите, в немалка степен ще зависи и качеството на обучението, а оттам и на човешките ресурси, с които България ще влезе в обединена Европа.

Това е наложило включването на допълнителни критерии за оценка на предложенията, отнасящи се до опита и възможностите на кандидата и неговото досегашно участие в доставки, за да се отстранят от участие фирми фантоми или нарочно създадени за участие в процедурата фирми, които са с привидно чисти данъчни и статистически досиета.

УЧАСТНИЦИ

МОН, училищата от системата на средното образование в България и фирми - доставчици на съответния хардуер и софтуер. Изискванията към фирмите, участващи в конкурса на МОН за оборудване на училищните компютърни центрове, могат да бъдат намерени на уеб страницата на МОН.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

Министерство на образованието и науката
София 1000
бул. "Княз Дондуков" 2А
<http://www.minedu.government.bg/>

Програми, инициативи
и проекти

71

Проект на Американската агенция за международно развитие за създаване на обществени компютърни и комуникационни центрове в България

<http://www.usaid.gov>

Американската агенция за международно развитие (United States Agency for International Development - USAID) е създадена през 1961 г. Това е независима агенция на федералното правителство на САЩ и освен главните си офиси във Вашингтон, САЩ, е разкрила множество офиси по целия свят, като нейните служители работят в тясно сътрудничество с редица частни доброволни организации, университети, бизнес партньори, международни агенции и много други, помагащи при изпълнение на нейните мисии.

За изпълнение на своите мисии по целия свят Американската агенция за международно развитие (AAMP) разполага с бюджет в размер на около 0,5 % от федералния бюджет.

Основните цели на дейността на AAMP са подпомагане на страни, претърпели природни бедствия, борба с бедността и подкрепа на демократичните реформи в развиващите се страни. Подкрепят се дейности зад граница, насочени към дългосрочен икономически растеж, развитие на селското стопанство, здравеопазването, предотвратяване на конфликти и много други. С нарастване значението на информационните и комуникационните технологии (ИКТ) за световното развитие агенцията е насочила своята дейност и към подпомагане на развиващите се страни със знания и технологии в тази сфера. AAMP е предприела редица инициативи в тази област, като една от тях - "Интернет за икономическо развитие" (Internet for Economic Development - IED), цели да разшири достъпа на развиващите се страни до Интернет и неговите приложения за електронна търговия, дистанционно обучение, телемедицина, онлайн администрация и защита на околната среда. По тази инициатива вече се реализират различни проекти в 21 страни.

Повече информация за дейността и проектите на AAMP може да бъде намерена на уеб адреса на агенцията: <http://www.usaid.gov>

В България Американската агенция за международно развитие (AAMP) подпомага проекти, свързани с разширяване на сферата на приложение на ИКТ, и работи в тясно сътрудничество с редица български и чуждестранни организации и институции. Един от партньорите ѝ в реализацията на проекти на територията на България е Академията за образователно развитие (Academy for Educational Development - AED).

Основана през 1961 г. в САЩ, Академията за образователно развитие (AOP) е независима, нестопанска организация, чиято цел е да помага при решаването на критични социални проблеми в САЩ и по света чрез образование,

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

72

социален маркетинг, провеждане на изследвания и политически анализи, професионално обучение и разработване на иновативни програми и техния мениджмънт. Основни сфери на работата на АОР са здравеопазването, образованието, работата с младежта и опазването на околната среда.

Повече информация за дейността и проектите на АОР може да бъде намерена на уеб адреса на академията: <http://www.aed.org>

Проект за създаване на обществени компютърни и комуникационни центрове

(Public Computer and Communications Center Project - PC3 телецентрове)

<http://pc3.orbitel.bg/bg/index.html>

СРОК: 2001 г.

ФИНАНСИРАНЕ: Проектът "PC3 телецентрове" се спонсорира от Американската агенция за международно развитие и се изпълнява на територията на България от Академията за образователно развитие.

ЦЕЛИ

Целта на проекта PC3 (Public Computer and Communications Center Project) е в сътрудничество с избрани с конкурс български партньори да създаде 10 обществени компютърни и комуникационни PC3 центъра в малки български общини, в които липсва достъп до съвременните информационни и комуникационни технологии, като по този начин подпомогне демократичните процеси и икономическото и социалното развитие на местно равнище.

Изградените PC3 центрове трябва да предоставят обществен достъп до продукти и услуги на информационни и комуникационни технологии на достъпни цени.

Изпълнението на проекта се ръководи от българския офис на Академията за образователно развитие.

ДЕЙНОСТИ

Пилотният проект PC3 се основава на глобалния опит в областта на телецентровете, но е съобразен със специфичния български контекст по отношение на предлаганите дейности и услуги и с оглед постигане на устойчиво развитие. Типичният PC3 център е с гъвкав дизайн, за да отговаря на нуждите на съответната общност, но за всички центрове е обща формата на собственост и опериране - от местни юридически лица в рамките на стабилен бизнес план. Всеки PC3 телецентър ще предлага на местните клиенти субсидирани и платени компютърни услуги, Интернет, обучение, държавни и общински услуги, както и бизнес консултации.

Програми, инициативи
и проекти

73

Проектът подпомага местните PC3 оператори посредством предоставяне на техническа помощ, хардуер и софтуер, Интернет връзка, обучение, консултации от технически, бизнес и управленски характер. В допълнение към това проектът PC3 предвижда раздаване на предплатени карти сред местната общност, които да бъдат използвани за предлаганите в центровете продукти и услуги, като по този начин потенциални клиенти на центъра ще бъдат стимулирани да използват услугите му и ще се намали първоначалният бизнес риск за PC3 оператора. Проектът ще съдейства на PC3 операторите и чрез подбор и конвертиране в електронен и Интернет формат на съдържание, което е съобразено с дейността и клиентите на центровете и ще привлече местната общност.

Реализацията на проекта преминава през следните етапи и дейности:

- провеждане на конкурс за участие в проекта PC3;
- сключване на договор с избраните PC3 оператори;
- провеждане на семинар на Витоша - обучение на PC3 операторите;
- провеждане на семинар в Родопите - обучение на преподавателите за PC3 центровете;
- техническо оборудване на PC3 центровете.

В сътрудничество със свои партньори през януари 2001 АОР разпространи на национално равнище Покана за представяне на предложения за участие в проекта PC3. Бяха получени повече от 90 предложения и в резултат на прецизна селекция АЕД определи най-подходящите кандидати, в сътрудничество с които се създават десет PC3 телецентъра. През лятото на 2001 г. ААМР спонсорира два семинара за обучение на PC3 операторите, организира доставката на техника за PC3 центровете, разработи система за разпространение и използване на предплатени карти и съдейства на местните предприемачи в подготовката за откриване на PC3 центровете. Всички центрове ще бяха открити до края на октомври 2001 г.

УЧАСТНИЦИ

PC3 центрове са изградени в следните 10 населени места в България, избрани с конкурс: Айтос, Априлци, Бяла (Русе), Ветрен, Вършец, Златоград, Мадан, Омуртаг, Правец и Трявна.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

Офис на АОР/Проект PC3 в България

София 1000, ул. "Цар Асен" 13
тел: 02 989 04 71; 02 989 04 72; факс: 02 986 62 59
Илиана Николова - Директор на проект PC3
e-mail: iliana@pc3.orbitel.bg

Американска агенция за международно развитие

София 1463, пл. "България" 1
тел: 963 12 19, 951 56 70; факс: 964 01 02
Нора Овчарова, Координатор на проекта
email: novcharova@usaid.gov

74

Проекти на Програмата за развитие на Организацията на обединените нации в България

<http://www.undp.bg>

Създадена през 1965 г., Програмата за развитие на Обединените нации (UNDP) е най-големият източник на Организацията на обединените нации (ООН) за финансиране на сътрудничеството в областта на развитието и играе ролята на централна координираща агенция за сътрудничество в областта на развитието за цялата система на Обединените нации. Въпреки че централата на Програмата за развитие на Обединените нации (ПРООН) е в Ню Йорк, 82 % от всичките ѝ 5300 служители работят в мрежа от 132 страни по целия свят. Тази мрежа осигурява на ПРООН една глобална структура, чрез която тя подпомага развиващите се страни и страните в преход за постигане на устойчиво развитие на човешките ресурси. ПРООН има три основни цели:

- да помогне на Обединените нации да се превърнат в мощна обединителна сила за устойчиво развитие;
- да насочи собствените си ресурси към постигането на редица цели, които са от основно значение за устойчивото развитие на човешките ресурси: премахване на бедността и създаване на заетост, осигуряване на равни възможности за жените, опазване на околната среда и добро управление;
- да укрепва международното сътрудничество за устойчиво развитие и да служи като стабилен ресурс за неговото постигане.

В съответствие с тези цели ПРООН помага за насърчаването на пазарното развитие, оказва подкрепа на обществата за следвоенното им възстановяване и на онези, които се обръщат с молба за помощ след преживени хуманитарни кризи.

Сътрудничеството на ПРООН с българското правителство датира от 1966 г. и се проявява в осигуреното финансиране за 300 проекта, а също в краткосрочни консултации предимно под формата на висококвалифицирана експертна помощ и обучение на научни и технически експерти от селскостопанския и промишления сектор. След драматичните политически промени в края на 80-те години и в отговор на предизвикателствата, породени от прехода на България към свободна пазарна икономика, ПРООН откри представителство в София през 1992 г.

Към настоящия момент ПРООН - България, е оказала подкрепа на 40 проекта (много от които в ход), включени в рамките на сътрудничеството за страната за 1997 - 2001. През този период ПРООН - България, разполага с общ бюджет от около 41 млн. щ. дол., като 37 млн. от тях са осигурени от 26 различни донори, сред които двустранни и много-

75

странни донори, неправителствени организации и българското правителство. Проектите са съсредоточени върху области като премахване на бедността, създаване на трудова заетост, създаване на равни възможности за жените, опазване на околната среда и насърчаване на положителния управленски опит. Проектите са замислени в отговор на приоритетите на България и целят да покрият следните две области:

- спиране на обедняването и повишаване качеството на живот на населението;
- насърчаване на доброто управление за устойчиво развитие.

В много проекти на ПРООН са засегнати различни елементи, подпомагащи развитието на информационното общество (ИО) в България.

Проект "Развитие на гражданското общество чрез мрежата на читалищата" ("Читалища")

СРОК: 2001 - 2004 г.

БЮДЖЕТ:

Общо 2 475 000 щ. дол., от които:

- 1 000 000 щ. дол. от Американската агенция за международно развитие (ААМР);
- 975 000 щ. дол. от програмата "Матра" на холандското правителство;
- 500 000 щ. дол. от ПРООН.

ЦЕЛИ

Проектът "Развитие на гражданското общество чрез мрежата на читалищата" е съвместен проект на Министерството на културата (МК) на Република България и Програмата за развитие на Организацията на обединените нации (ПРООН).

Стратегията на проекта е да се засилят обществената роля и устойчивост на българските читалища, да се изведат нови модели на развитие и взаимоотношения с местните общности. Целта е да се активизира общественият интерес към читалищата и да се подкрепят националните и местните власти при създаването на благоприятна среда за функционирането им.

ДЕЙНОСТИ

Проектът предлага интегриран подход за развитие на националната мрежа на читалищата, основан на новаторски модели и практики, произтичащи от опита, натрупан при изпълнение на пилотния проект "Гражданско участие и развитие в България" (1997-2000 г.).

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

76

300 български читалища ще участват в Националната програма за развитие на капацитета, организирана на модули по време на целия проект. Тя ще предлага специализирано обучение и консултации, съобразени със специфичните нужди на участващите читалища. Ще бъдат създадени условия за достъп до информация и ще бъде стимулирана обмяната на опит между читалищата.

Ще бъде изработен уеб портал на читалищата, който ще предоставя по мрежата пълна и леснодостъпна информация за тях и техните партньори и клиенти и ще стимулира съвременната, ефективна и отворена връзка между читалищата в страната.

В регионалните центрове (РЦ) ще бъдат създадени 6 звена за информиране на обществеността. Като предоставят специализирана тематична информация на ПРООН, ААМР и програмата "Матра", те ще допринесат за по-добро разбиране на важността на въпросите, свързани с устойчивото развитие, възможностите за сътрудничество при подобряване на качеството на живот и повишаване на гражданската активност в местното самоуправление.

Новаторските идеи ще бъдат подкрепени от схемата за грантове за демонстрационните читалищни подпроекти. Около 50 гранта (до 10 000 щ. дол.) ще бъдат раздадени на читалища, избрани на конкурсна основа. Грантове ще бъдат дадени на проекти, които стимулират участието на хората в местното самоуправление, консолидирането на читалищата като действени граждански центрове и подобряването на финансовото им състояние.

Чрез създаването на 25 читалищни Интернет центъра проектът ще улесни достъпа до информация и комуникацията с отдалечените и изостаналите общности. Центровете ще организират обучение по компютърна грамотност и ще предлагат услуги, свързани с информационните технологии - достъп до Интернет, електронна поща, изработване и поддръжка на уеб сайтове, дистанционно обучение, достъп до виртуални библиотеки, дискусии онлайн, проучвания на пазара.

Изпълнението на проекта ще се координира от Националния координационен офис (НКО) и ще се ръководи от Управителен съвет, състоящ се от основните партниращи организации (МК, ААМР, програмата "Матра", ПРООН, Националния съвет по читалищно дело, Националното сдружение на общините).

Всички кампании за избор ще бъдат официално открити от НКО, чието седалище е в Министерството на културата, от шестте регионални центъра (РЦ), изградени в градовете Видин, Плевен, Шумен, Сливен, Кърджали и Благоевград, и ще се популяризират в уеб сайтовете на МК и ПРООН и от националните медии.

УЧАСТНИЦИ

Министерството на културата на Република България, Програмата за развитие на ООН и 300 читалища в България.

Програми, инициативи
и проекти

77

Проект "Заетост чрез подкрепа на бизнеса" (JOBS)

СРОК: 2000 - 2002 г.

БЮДЖЕТ:

Общо 6 920 000 щ. дол., от които:

- 6 670 000 щ. дол. от правителството на Република България;
- 140 000 щ. дол. от ПРООН;
- 60 000 щ. дол. от правителството на Белгия;
- 50 000 щ. дол. от община Торевиега, Испания.

ЦЕЛИ

Основната цел на проекта JOBS е да демонстрира възпроизвеждащ се модел за заетост на поколенията чрез стимулиране и създаване на малки и средни предприятия и възприемането на този модел като национална политика. Проектът също така цели да се създаде устойчива мрежа от неправителствени организации, предлагащи бизнес подкрепа за малките и средните предприятия в аграрните райони.

Изпълнител на проекта е Министерството на труда и социалната политика на Република България.

ДЕЙНОСТИ

Проектът ще съдейства за ускоряване на агроикономическото развитие, като ще спомогне за създаването на среда, където заетостта се насърчава чрез подпомагане на малките и средните предприятия (МСП) в избрани области от България с нисък стандарт на живот и висока безработица. Проектът ще демонстрира възпроизвеждащ се модел за стимулиране и създаване на малки и средни предприятия, който ще бъде внедрен в 23 града и ще се състои от 4 части:

- 1. Създаване и подпомагане на 20 бизнес центъра, като се осигуряват обучение, техническа, управленска, мрежова и логистична помощ, а също и финансови механизми на местния бизнес.**
- 2. Създаване на 8 бизнес инкубатора с агробизнес центрове, като се предлагат помещения с цена, по-ниска от пазарната, административна и управленска помощ на малките и средните предприятия.**
- 3. Създаване на информационнотехнологични центрове в 20-те агробизнес центъра.**
- 4. Заснемане и излъчване по Канал 1 на Българската телевизия четиридесет 30-минутни филма за домашно агрономство.**

Проектът е насочен най-вече към безработните, потенциалните или съществуващите предприемачи, към фермери с възможност да създадат собствено малко предприятие в аграрните райони.

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

78

Освен това проектът ще изпита новаторските бизнес инициативи и ще подкрепи създаването на асоциации на производителите/фермерите и промишлени групи.

УЧАСТНИЦИ

Министерството на труда и социалната политика на Република България, Програмата за развитие на ООН и 23 града в България.

Повече информация за проектите може да бъде намерена на посочения по-горе адрес на уеб сайта на ПРООН в България.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

Програма за развитие на ООН

Сграда на ИПАКТ, 3-и етаж
Бул. Цариградско шосе, 7-и км.
1784 София
факс: 02 974 3089
e-mail: info@undp.bg

Проект "Развитие на гражданското общество чрез мрежата на читалищата"

Национален координационен офис

Министерство на културата, София, ет. 5
бул. Стамболийски 17
София 1000
тел: 02 980 2239
факс: 02 980 2239
e-mail: eliss@online.bg
Емилия Лисичкова - Национален координатор на проекта
Антоанета Гинина - Национален директор на проекта при
Министерството на културата
Огняна Главусанова - Програмен директор, ПРООН

Проект "Заетост чрез подкрепа на бизнеса"

Програма за развитие на ООН

Сграда на ИПАКТ, 3-и етаж
Бул. Цариградско шосе, 7-и км.
1784 София
тел: 02 960 95 170
факс: 02 974 3089
e-mail: jobs@undp.online.bg
Елена Панова - Координатор на проекта
Хана Русчик - Ръководител на проекта
Огняна Главусанова - Програмен директор, ПРООН

Програми, инициативи
и проекти

79

Програми и инициативи на Световната банка в подкрепа развитието на информационното общество

<http://www.worldbank.org>

Основана през 1944 г., Световната банка (СБ) е един от най-големите източници на финансиране за подпомагане на развиващите се страни. За финансовата 2001 г. банката е осигурила финансиране (под формата на заеми) в рамките на 17,3 млрд. USD, предназначени за подпомагане икономическото развитие на повече от 100 страни по целия свят. Освен помощта под формата на финансиране, СБ разработва и реализира редица иновативни идеи и проекти, насочени към подобряване стандарта на живот в тези страни и ликвидиране различните форми на бедност. За реализация на тези задачи и формулиране на ефективни стратегии за оказване на помощ, СБ привлича активно и работи съвместно с правителствени институции, неправителствени организации и фирми от частния сектор. Нейните офиси по света подпомагат изпълнението на различните програми по развитието на различните страни и служат за връзка, както с правителствата им, така и с гражданските общества, същевременно изпълнявайки и задачи свързани с разбирането и анализирането на проблемите свързани с развитието.

Основните области, в които СБ подпомага развиващите се страни са:

- здравеопазване;
- образование;
- обществено развитие;
- борба с бедността;
- подобряване качеството на услугите на правителствения сектор;
- защита на околната среда;
- подкрепа развитието на частния сектор в икономиката;
- подкрепа на реформи за създаване на стабилна макроикономическа среда и редица други.

Наред с тези приоритетни области, СБ финансира активно (над 1 млрд. USD годишно) и проекти свързани с внедряването на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) и техните компоненти за подпомагане развитието на икономиката и информационната и комуникационна инфраструктура на развиващите се страни.

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

80

Офисът на СБ в България (виж адреса по-долу) работи активно с правителствени институции и неправителствени организации в страната, подпомагайки редица програми и проекти свързани с развитието на информационното общество (ИО) у нас.

Програма "Информация за развитие на Световната банка"

(Information for Development Program - infoDev)

<http://www.infodev.org>

СРОК: Начало - 1995 г.

Конкретните срокове за приемането на предложения за проекти се обявяват на уеб страницата на програмата. Последният срок за приемане на предложения е бил от 01 април до 01 юни 2001 г., а резултатите от оценките на подадените предложения са били обявени до 15 юли 2001 г.

Очаква се обявяването на следващия срок за приемане на предложения за проекти.

ФИНАНСИРАНЕ: В зависимост от темата и целта проектите могат да варират от няколко хиляди до над 1 млн. щ. дол., но тогава те трябва да бъдат одобрени от Комитета на донорите. За грантовата програма на "infoDev" на кандидатите обикновено се препоръчва да изпращат предложения за проекти на стойност до 250 000 щ. дол.

ЦЕЛИ

Основните цели на програмата "infoDev" са да подпомага приложението на иновативни информационни и комуникационни технологии (ИКТ) за социален и икономически растеж, като специално предимство се дава на проекти за слаборазвитите и развиващите се страни. В целите на програмата влизат също и мерки за широко разпространяване на най-новите постижения в сферата на ИКТ.

Акцентът в програмата е поставен върху реализацията на проекти, основани на използването на ИКТ, целящи подобряване на възможностите на местните институции и разширяване на инфраструктурата и услугите.

Програмата се финансира от няколко донори и се ръководи от Световната банка, като привлича интелектуални, технически и финансови ресурси от обществеността и частния сектор от целия свят за подпомагане на перспективни проекти и инициативи за развиващите се страни.

ИКТ са ядрото на програмата "infoDev". Проектите, предлагани за финансиране, трябва да бъдат насочени предимно към разпространяване

Програми, инициативи
и проекти

81

не на ИКТ или към подобряване използването на ИКТ за развитие на обществото и намаляване на бедността. Освен това проектите трябва да целят и разпространяване на знанията и опита в сферата на приложенията на ИКТ и да определят ясно групите хора и организациите, към които са насочени тези усилия.

ДЕЙНОСТИ

Повечето дейности по програмата "infoDev" са обхванати в четири обширни области:

- постигане на консенсус в сферата на ИКТ;
- стратегии за изграждане на информационната инфраструктура;
- реформи в областта на телекомуникациите;
- демонстрационни проекти.

Програмата "infoDev" търси иновациите в приложенията на ИКТ, а не просто трансфер на известни вече технологии и приложения на ново географско място. Предлаганите проекти и модели трябва да носят нещо ново за зоните на тяхното приложение. В същото време infoDev не подпомага изследователски и развойни проекти.

Програмата "infoDev" подкрепя проекти, които:

- провеждат пилотни проучвания на приложенията на ИКТ за целите на социалното и икономическото развитие;
- определят, оценяват и описват най-добрите постижения в използването на ИКТ за целите на развитието;
- демонстрират нови приложения на ИКТ в области, свързани с развитието на определени общности.

Освен това програмата "infoDev" подкрепя проекти, които:

- подпомагат усъвършенстването на политиката в сферата на телекомуникациите, Интернет или информационната инфраструктура в развиващите се страни, или пазарно ориентирани регулаторни механизми, поощряващи инвестициите в подобни инфраструктури;
- постигат консенсус по отношение на развитието на инфраструктурата на ИКТ и техните приложения в развиващите се страни;
- създават условия за работа в мрежа на хората, заети в дейностите по внедряването на нови ИКТ в развиващите се страни;
- подпомагат разширяването на инфраструктурата на ИКТ;
- насърчават приложенията на ИКТ за социално-икономическо

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

82

развитие и/или гарантират използването на ИКТ за преодоляване на бедността.

Програмата подкрепя също пилотни и демонстрационни проекти, както и провеждане на конференции и обучение.

Дейностите по проектите трябва да попадат в една от следните категории:

- развитие на инфраструктурата на телекомуникациите - предложенията в тази категория трябва да целят създаването на нова телекомуникационна инфраструктура и/или модернизация, приватизация, и/или ръст на телекомуникационния сектор, и/или дейности, свързани с регулацията на сектора;
- развитие на инфраструктурата на Интернет - предложенията в тази категория трябва да бъдат насочени към разширяване и подобряване на предлаганите услуги;
- образование - предложенията в тази категория трябва да подпомагат приложенията на ИКТ за подобряване на образованието и/или качеството, ефективността и видовете предлагани услуги в тази сфера;
- здраве - тази категория е за предложения, подкрепящи приложенията на ИКТ за целите на здравеопазването и/или здравните услуги;
- електронна търговия - тази категория е за предложения, подкрепящи приложенията на ИКТ за целите на търговията. Проектите трябва да бъдат насочени към полагането на усилия за подобряване на мениджмънта и конкурентоспособността на малките и средните предприятия (МСП) и/или към подобряване услугите за МСП;
- селско стопанство и развитие на селските райони - предложенията в тази категория трябва да бъдат насочени към подпомагане на приложенията на ИКТ за повишаване на производителността в селското стопанство и/или да предлагат услуги за сектора, и/или да благоприятстват социално-икономическото развитие на селските общности;
- околна среда - тази категория е за предложения, в които ИКТ се прилагат за наблюдение на околната среда, за услуги, свързани с тези дейности, както и за подобряване на мениджмънта на природните ресурси и/или за защита на околната среда;
- правителство - тази категория е за предложения, в които ИКТ се прилагат с цел подобряване на качеството, ефективността и/или прозрачността в работата на правителствените администрации;
- други - в тази категория попадат предложения, които не се вписват в посочените по-горе категории.

Програми, инициативи
и проекти

83

Повече информация за сроковете на конкурсите, правилата за участие, изискванията за подготовка на проектите, както и необходимите формуляри може да бъде намерена на посочения по-горе уеб адрес.

УЧАСТНИЦИ

В грантовата програма на "infoDev" могат да участват индивидуални участници, правителствени агенции, частни фирми, академични институции или неправителствени организации (NGOs), като се спазват правилата за конкурсните проекти.

Повече информация за проектите може да се намери на посочените уеб адреси на програмата и фондацията (виж по-долу).

Инициатива на Световната банка "Development Gateway"

<http://www.developmentgateway.org>

ЦЕЛИ

Development Gateway е име на инициатива на СБ, която има за задача изграждането на web-базирана информационна система (WIS) - портал, който ще предоставя достъп на потребителите до информация, както и информационни ресурси и инструменти, които ще дадат възможност на самите потребители да публикуват информация и да споделят техен опит и знания. Създаването на обща платформа за публикуване и съвместно ползване на информационни материали, както и инструменти за лесен достъп до споделената информация, знания и ноу-хау по проблемите на развитието в различни области за страните, участващи в тези процеси, е основна цел на инициативата Development Gateway. По този начин порталът ще създаде среда за съвместна работа на всички участници в проектите, която ще им помогне да се ориентират по-бързо и да открият нужната им информация сред нарастващата лавина от публикувана информация за отделните страни и процесите, свързани с тяхното развитие.

ПРЕДЛАГАНИ УСЛУГИ

Услугите, които Development Gateway ще предлага, включват:

- модули за професионално обучение;
- финансиране на изследвания;
- публикуване на информация за най-добри практики и идеи;
- описание на решени проблеми;
- информация за разработвани проекти;
- информация за възможности за финансиране;

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

84

- възможности за участие на комерсиалния сектор;
- обзори на продукти;
- новини;
- възможности за намиране на работа;
- справочници и др.

Всички тези услуги ще са привързани към специфичните потребности на различни групи потребители/посетители на портала - политици, обществени лидери, регионална администрация, частни инвеститори, академична общност и др.

Основните теми свързани с развитието ще са около 20, като публикуваната информация ще обхваща:

- борбата с бедността;
- равенството между половете;
- опазването на водата;
- безопасността на храните;
- екология и др. от ключово значение за развитието.

Информацията по темите ще се публикува след анализ и оценка от водещи специалисти в различните области.

С цел разширяване обхвата на информацията и нейната конкретизация за отделни страни и региони, се създават и редица тъй наречени "Country Gateways" портали, чиято задача е да публикуват информация специфична за дадената страна. Те ще са в помощ при планиране и изпълнение на локални проекти. Източник на тази информацията ще са - правителствени администрации, граждански общности, бизнес и академични среди. Тези портали на отделните страни ще спомогат за засилване на взаимодействието между отделните изпълнители и социални групи, работещи по проекти свързани с развитието.

Повече информация за инициативата Development Gateway на СБ може да бъде намерена на посочения по-горе уеб адрес или на <http://www.infodev.org/gateway/>.

ФИНАНСИРАНЕ

Първоначално създаването и обслужването на портала Development Gateway е финансирано от СБ, но впоследствие ще бъде прехвърлено на създадената специално за целта фондация (the Development Gateway Foundation), която се предвижда да бъде независима, некомерсиална организация, работеща в сферата на борбата с бедността и "цифровото неравенство" (нееднакъв достъп на гражданите в разви-

Програми, инициативи
и проекти

85

тите и развиващите се страни до продукти и услуги на ИКТ). Фондацията ще подпомага и инициативи и проекти свързани с ИКТ.

На този етап програма infoDev предоставя грантове за изграждане на портали (Country Gateways) на отделните страни, партниращи по инициативата Development Gateway.

УЧАСТНИЦИ

В работата по изграждането на портала Development Gateway са включени екипи от СБ, нейни членове от обществената и частния сектор, както и от различни обществени групи и организации.

Планира се порталът да обслужва потребностите на най-широк кръг потребители -нейни акционери, донори, институции от развиващите се страни, от различни граждански организации, от частния сектор и др. Очаква се правителствата на развиващите се страни, представители на различни граждански общности и неправителствените организации да играят важна роля в процесите на генериране и мениджмънт на публикуваната на портала информация.

На този етап работни групи от 32 страни са получили грантове за работа по етапа на планиране изграждането на портал (Country Gateway) за съответната страна. От тях около 12 са доказали своята готовност да преминат на следващия етап - внедряване.

За изграждане на Country Gateway за България (в рамките на инициативата Development Gateway на СБ) е сформирани екип от партньори, в който активно участие вземат Центъра за изследване на демокрацията и фондация "Приложни изследвания и комуникации" - София.

АДРЕСИ ЗА КОНТАКТИ

infoDev Work Program Administrator

The World Bank

1818 H Street, N.W.
Washington, D.C. 20433
U.S.A.

tel: +1 (202) 458-5153

fax: +1 (202) 522-3186

e-mail: infodev@worldbank.org

Development Gateway

The World Bank

1850 I Street, NW, MSN I4-408
Washington, DC 20433
U.S.A.

tel: +1 (202) 473-5013

fax: +1 (202) 522-7479

Robert Valantin, Head, Country Gateway Coordination

email: RValantin@worldbank.org

developgateway@worldbank.org

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

86

World Bank Sofia Office

tel: 02 /918 14 239

fax: 02 /971 2808

Георги Куртев - Communications Associate

e-mail: gkourtev@worldbank.org

Приети съкращения

88**На кирилица**

ААМР	Американска агенция за международно развитие (САЩ)
АОР	Академия за образователно развитие (САЩ)
ВУЗ	висше учебно заведение
ДВ	Държавен вестник
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ИКТ	информационни и комуникационни технологии
ИО	информационно общество
ИТ	информационни технологии
МК	Министерството на културата
МОН	Министерство на образованието и науката
МСП	малки и средни предприятия
МТС	Министерство на транспорта и съобщенията
НКО	Национален координационен офис (виж проект "Читалище" на ПРООН)
ООН	Организация на обединените нации
ПРООН	Програма за развитие на Организацията на обединените нации
ПРП	Пета рамкова програма (на ЕК)
РЦ	регионални центрове (виж проект "Читалище" на ПРООН)
САЩ	Съединени Американски Щати
СБ	Световната банка
СЦИЕ	страни от централна и източна Европа
ТВ	телевизия/телевизионни
ТИО	технологии на информационното общество
ШРП	Шеста рамкова програма (на ЕК)

На латиница

3G	3-то поколение мобилни мрежи
AED	Academy for Educational Development
ARC Fund	Applied Research and Communications Fund
B2B	business-to-business (e-commerce)
CD-ROM	Compact Disk - Read Only Memory
CEN	The European Committee for Standardization
CEN/ISSS	CEN Information Society Standardization System
DG	Directorate General
DVD	Digital Versatile (Video) Disk
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development

89

EC	European Commission
ECOM-IS	Electronic Commerce Open Marketplace for Industry Sectors
EEA	European Economic Area
EFTA	European Free Trade Association
EIB	European Investment Bank
E-PING	The European Parliamentarians' Internet Group
ERA	European Research Area
ERDF	European Regional Development Fund
ESAP	eEurope Standardization Action Plan
ESE	Experimental School Environments
ESF	European Social Fund
ETSI	The European Telecommunications Standards Institute
EU	European Union
Euro-CASE	European Council of Applied Sciences and Engineering
G7	групата на 7-те икономически най-развити страни
IAP	Internet Action Plan
ICT	Information and Communication Technologies
IDA	Interchange of Data between Administrations
IMS	Intelligent Manufacturing Systems
IRC	Innovation Relay Centres
ISDN	Integrated Services Digital Network
ISO	The International Organization for Standardization
ISPO	Information Society Promotion Office
ISPs	Internet Service Providers
IST	Information Society Technologies
I-TEC	Innovation and Technology Equity Capital
JEV	Joint European Venture
JRC	Joint Research Centre
KA	Key Action (виж ПРП на ЕК)
LIFT	Linking Innovation, Finance and Technology
MAP	Multi-Annual Programme
NGOs	non-governmental organizations
PC3	Public Computer and Communications Center Project
SMEs	Small and Medium size Enterprises
TEN-Telecom	Trans-European Telecommunications Networks
UNDP	United Nations Development Programme
USAID	United States Agency for International Development
USD	долари САЩ
VOD	video-on-demand
WB	The World Bank
WIS	web-based information system
WWW	World Wide Web (Web)

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

90

Полезни адреси в Интернет

Финансови инструменти, програми и инициативи
в подкрепа на информационното общество

92

Адреси на европейски програми и инициативи в областта на технологиите на информационното общество

eEurope
http://europa.eu.int/information_society/eeurope/index_en.htm

IST Programme
<http://www.cordis.lu/ist/home.html>

IDA
<http://www.europa.eu.int/ispo/ida/>

eContent
<http://www.cordis.lu/econtent/>

eLearning
<http://europa.eu.int/comm/education/elearning/index.html>

Media Plus
http://europa.eu.int/comm/avpolicy/mediapro/media_en.htm

IAP
<http://europa.eu.int/ISPO/iap/index.html>

GoDigital
<http://europa.eu.int/ispo/ecommerce/godigital/>

TEN-Telecom
<http://www.ten-telecom.org>

ECOM-IS
<http://www.cenorm.be/isss/workshop/ec/ecom-is/default.htm>

ESAP
<http://europa.eu.int/comm/enterprise/ict/projects/esap.htm>

Адреси на европейски конкурси за постигнати резултати в областта на технологиите на информационното общество

IST Prize
<http://www.it-prize.org>

EuroPrix
<http://www.europrix.org>

Адреси на европейски механизми за финансово подпомагане на производството в областта на информационните и комуникационни технологии

LIFT
<http://www.lift.lu>

I-TEC
<http://www.cordis.lu/finance/src/i-tec.htm>

JEV
<http://europa.eu.int/comm/enterprise/entrepreneurship/financing/jev.htm>

Адреси на други европейски програми и инициативи

PROMISE
http://europa.eu.int/ISPO/promotion/i_promise.html

Плезни адреси
в Интернет

93

ENTERPRISE
<http://europa.eu.int/comm/enterprise/>

DAPHNE
http://europa.eu.int/comm/justice_home/project/daphne/en/index.htm

CEN
<http://www.cenorm.be>

Адреси на институции и организации реализиращи програми и проекти в България в подкрепа развитието на информационното общество

MTC
<http://www.mtc.government.bg/bg/default.htm>

MOH
<http://www.minedu.government.bg/bulgarian.html>

MK
<http://www.culture.government.bg/bg/>

USAID
<http://www.usaid.gov>

AED
<http://www.aed.org>

PC3 Center Project
<http://pc3.orbitel.bg/bg/index.html>

UNDP-BG
<http://www.undp.bg>

infoDev
<http://www.infodev.org>

Development Gateway
<http://www.developmentgateway.org>

The World Bank - <http://www.worldbank.org>

Други адреси

DG INFSO
http://europa.eu.int/information_society/index_en.htm

ISPO
<http://www.ispo.cec.be>

ISPO-BG
<http://www.ispo.bg>

IRC-BG
<http://www.irc.bg>

ARC Fund
<http://www.arc.online.bg>